

Nr 6

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1958/59 under sjätte huvudtiteln, avseende anlagen inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

Kommunikationsdepartementet

1:o) **Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln (punkt 1, s. 1—3 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1958) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet vidtaga i statsrådsprotokollet angiven ändring, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Kommunikationsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 194 300 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 049 700 kr.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, förutom vissa automatiska kostnadsförändringar, en förstärkning av kommunikationsdepartementets regeringsrättsbyrå. Sålunda föreslås att en särskild tjänst i Ae 19, benämnd kansli-sekreterare, inrättas, vars innehavare självständigt anses böra kunna fullgöra vissa arbetsuppgifter av enklare beskaffenhet, varjämte en arvodesbefattning som regeringsrättssekreterare föreslås ersatt med en extra ordinarie tjänst. Vidare förordas att genom ökad medelstilldelning under anslaget möjlighet ges att förstärka arbetskraften för föredragning i regeringsrätten.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslås slutligen att en befattning som kanslibitråde i Ae 7 uppflyttas till tjänst som kontorist i Ae 9 samt att ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång uppflyttas till kanslibitråde i Ae 7.

Utskottet. Under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, så vitt nu är i fråga, får utskottet, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1958 förordad ändring;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	47 200
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	506 600
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	100 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	390 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	150 000
	Summa kr. 1 194 300

c) till *Kommunikationsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 194 300 kr.

2:o) **Kommunikationsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 3), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 66 000 kr.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet

3:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 4—44) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de övergångsåtgärder, som må erfordras i anledning av en föreslagna omorganisation av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vägbyrå samt av rationaliseringsverksamheten vid väg- och vattenbyggnadsverket, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59,

dels ock till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 9 733 200 kr., varav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 8 335 500 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att anslaget höjes med 1 989 100 kr.

I propositionen redovisas till en början väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ordinarie petita (s. 4—7) samt statskontorets och statens lönenämnds yttranden däröver (s. 7).

Därefter anmäles fråga om omorganisation av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vägbyrå (s. 8—19), varöver yttranden avgivits av statskontoret, statens organisationsnämnd, statens lönenämnd, statens trafiksäkerhetsråd, 1953 års trafiksäkerhetsutredning samt näringslivets trafikdelegation (s. 19—24).

Slutligen redovisas i propositionen en av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i samråd med statens organisationsnämnd och riksräkenskapsverket verkställd översyn av formerna för rationaliseringsverksamheten inom väg- och vattenbyggnadsverket (s. 24—34) samt förslag i ämnet.

Statens sakrevision, statskontoret, statens lönenämnd samt civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund ha avgivit utlåtanden i denna fråga (s. 34—36).

Beträffande den närmare innebörden av de olika förslagen och remissyttrandena däröver torde få hänvisas till propositionen i nyss angivna delar.

Departementschefen har först behandlat frågan om omorganisation av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vägbyrå och erinrar därvid inledningsvis om att frågan berörts redan i 1957 års statsverksproposition. De riktlinjer, som styrelsen uppdragit för omorganisationen i skrivelse den 8 oktober 1956, hade synts föredragande statsrådet i princip kunna läggas till grund för fortsatta överväganden i frågan. Tiden hade emellertid icke räckt till för erforderlig remissbehandling och överarbetning av förslaget, varför det enligt departementschefen nu bör upptagas till närmare behandling.

Härefter anför departementschefen följande.

»Förslaget innebär en delning av vägbyrån i två byråer, en för utrednings- och planläggningsfrågor jämte vissa löpande vägårenden inom vägväsendet, samt en för trafikärenden. Förslaget innefattar såväl en väsentlig personalförstärkning som ett ersättande i stor utsträckning av arvodesavlönade eller extra tjänster med pensionsberättigande befattningar. Några av de föreslagna tjänsterna har inrättats genom beslut av 1957 års riksdag (VI ht.

sid. 11) i avvaktan på slutligt ställningstagande till omorganisationsfrågan. Ett genomförande av styrelsens förslag i övrigt beräknas kosta ca 523 000 kr. i ökade löner årligen.

Behovet av en omorganisation av vägbyrån har genomgående vitsordats i remissyttrandena över förslaget. Alla remissorgan utom statens trafiksäkerhetsråd har tillstyrkt att den föreslagna uppdelningen av vägbyrån i två byråer snarast genomföres samt i huvudsak anslutit sig till gränsdragningen mellan byråerna. Samtidigt har dock bl. a. statskontoret och statens organisationsnämnd förordat en mera begränsad och successiv utbyggnad av organisationen än vad styrelsen föreslagit.

I samband med den snabba utvecklingen på vägtrafikens område har den nuvarande vägbyrån ur arbetsorganisatoriska synpunkter visat sig vara för stor och ha för skiftande uppgifter för att med fördel kunna sammanhållas som en byrå. En uppdelning av vägbyrån bör kunna bidra till att undanröja rådande olägenheter i den nuvarande organisationen och främja ett rationellt utnyttjande av arbetskraften. Omorganisationen bör även vara ägnad att underlätta för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att ombesörja den översiktliga planläggningen av vägväsendet och därvid uppfölja och vidmakthålla den av delegationen för översiktlig vägplanering nyligen framlagda vägplanen samt att intensivifiera vägtrafik- och trafiksäkerhetsarbetet. Jag tillstyrker därför att vägbyrån uppdelas i en vägbyrå för uppgifter sammanhängande med planering och projektering samt en nyinrättad byrå, benämnd trafikbyrå, för trafikfrågor.

Det har i några remissyttrandena påtalats, att ett visst dubbelarbete skulle kunna uppstå mellan trafikbyrå och trafiksäkerhetsrådet vad gäller grundforskning, om trafikbyrå utbygges i föreslagen omfattning. Någon tvekan torde ej böra råda om att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sitt arbete med vägnas utformning, underhåll och förseende med vägmärken, med fordonstekniska frågor behandling samt med tillsynen över bilinspektionen och körskolorna etc. intager en nyckelställning, då det gäller praktiska åtgärder för att förbättra trafiksäkerheten. Styrelsen har också enligt sin instruktion att verka för största möjliga trafiksäkerhet. Dess resurser på detta område har emellertid såsom bl. a. 1953 års trafiksäkerhetsutredning framhållit ej varit tillräckliga med hänsyn till trafikens utveckling. En viss förstärkning anser jag därför ofrånkomlig, för att styrelsen skall kunna fylla sin instruktionsenliga uppgift på detta område. Någon utvidgning av på styrelsen redan vilande uppgifter avser jag i detta sammanhang ej att medverka till. Ett fruktbärande samarbete bör liksom hittills äga rum mellan väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och statens trafiksäkerhetsråd. För att öka förutsättningarna härför synes chefen för trafikbyrå böra ingå som ledamot i trafiksäkerhetsrådet. Som närmare beröres under anslaget till statens trafiksäkerhetsråd har jag ansett erforderligt att låta närmare utreda, hur trafiksäkerhetsarbetet inberäknat forskningen

lämpligast bör inriktas och hur det organisatoriskt och finansiellt bör ordnas, varvid även samordningen mellan de olika stalliga organ, som är verksamma på detta område, kommer att behandlas.

Vad gäller gränsdragningen mellan de båda nya byråerna finner jag i likhet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att trafikbyråns verksamhet i första hand bör omfatta de uppgifter, som f. n. ligger inom verksamhetsområdet för vägtrafikavdelningen inberäknat bilinspektionen. Därjämte bör från avdelningen för landsbygden till trafikbyrån överföras de uppgifter, som sammanhänger med trafikutredningarna och upprättandet av vägloggaren. Försöksvis bör även vägarkivet överflyttas till den nya byrån. Med hänsyn till att trafikbyråns avdelning för trafikutredningar bl. a. skall tjäna som ett serviceorgan åt vägbyrån har i remissbehandlingen ifrågasatts att i stället hänföra avdelningen till vägbyrån. Häremot talar dock att trafikutredningarna får en grundläggande betydelse för trafikbyråns övriga arbete. Nämda uppgifter bör i varje fall t. v. förläggas till trafikbyrån. Den nya vägbyråns uppgifter kommer huvudsakligen att omfatta de göromål, som nu åligger avdelningen för landsbygden och avdelningen för städerna. Dessutom bör de uppgifter, som ankommit på utredningskontoret inom delegationen för översiktlig vägplanering, inordnas i den nya vägbyrån fr. o. m. den 1 juli 1958.

Den av styrelsen föreslagna avdelningsindelningen inom byråerna synes mig även i huvudsak kunna godtagas. Arbetet med vägloggaren och vägarkivet bör dock förläggas till avdelningen för trafikutredningar som en sektion.

Styrelsens förslag till personalförstärkning i samband med omorganisationen är mycket långtgående. I likhet med statskontoret och statens organisationsnämnd anser jag, att man här får gå fram etappvis vid utbyggnaden. I allt väsentligt har jag i mina följande förslag till tjänster följt dessa myndigheters synpunkter.

Med hänsyn till de betydelsefulla uppgifter, som kommer att åvila chefen för den nya vägbyrån, anser jag mig böra biträda styrelsens förslag om inrättande av en tjänst som överingenjör i Bp 4, varvid den nuvarande byråchefstjänsten i Bp 1 indrages. — Å vägavdelningen inom vägbyrån bör för den formella behandlingen av arbetsplaner samt handläggning av besvärsmål i anslutning härtill inrättas en befattning som förste byråsekreterare i Ae 23 och en amanuensbefattning i reglerad befordringgång. Vägavdelningen bör även förstärkas med en ingenjörstjänst i reglerad befordringgång. — För ledningen av arbetet med stadsplaneringsfrågor inom den nya gatuavdelningen tillstyrker jag inrättande av en tjänst som byrådirektör i Ae 24. — Beträffande utredningsavdelningen inom vägbyrån synes mig, sedan delegationen för översiktlig vägplanering nu framlagt förslag till vägplan för Sverige, tiden vara inne att i den fasta byråindelningen inordna utredningsarbetet med den allmänna vägplaneringen, som hittills bekostats av medel

till tillfällig personal. I avvaktan på närmare erfarenheter bör avdelningen därvid dock till en början utbyggas med viss försiktighet. Avdelningens uppgifter blir av den art att jag förutsätter, att den vid sidan av ren ingenjörspersonal i lämplig utsträckning bör tillföras personal med ekonomisk eller näringsgeografisk utbildning. För att styrelsen skall kunna förvärva en dugande kraft som chef för avdelningen, har jag funnit mig böra föreslå inrättande av en tjänst som byrådirektör i ABp 26. Vidare bör tre tjänster som byrådirektörer i Ae 24 inrättas för de tjänstemän, som närmast under avdelningschefen skall leda planerings- resp. utredningsarbetet samt arbetet med tekniska anvisningar. För ledningen av arbetet med utvecklingen av de fotogrammetriska arbetsmetoderna synes däremot t. v. liksom hittills böra anlitas tillfälligt anställd befattningshavare. I övrigt tillstyrker jag att på utredningsavdelningen inrättas följande tjänster, nämligen en byråingenjör alt. förste byråsekreterare i Ae 21, en förste byråsekreterare i Ae 21 och en amanuens i reglerad befordringsgång. Vidare bör två tjänster som byråingenjör i Ag 19 förändras till ingenjörstjänster i reglerad befordringsgång samt en ritaretjänst i Ag 13 och en ritbiträdestjänst i Ag 7 förändras till extra ordinarie i samma lönegrader. Samtidigt torde en tjänst som byråingenjör i Ae 19 kunna indragas. — För handläggning av de på vägbyråns sekretariat ankommande ekonomiska ärendena m. m. föreslår jag inrättande av en tjänst som förste byråsekreterare i Ae 21. Vidare bör en tjänst som byråingenjör i Ao 21 förändras till tjänst som byråingenjör alt. förste byråsekreterare i samma lönegrad, varjämte den å sekretariatet placerade kon-
toristtjänsten i Ae 9 torde ordinariesättas.

Enligt styrelsens förslag skulle trafikbyrån stå under ledning av en byråchef i Bo 1, varjämte den nuvarande befattningen som vägtrafikinspektör i Ao 26 skulle bibehållas och avses för chefen å avdelningen för trafiksäkerhetsfrågor och trafikärenden. Vid överarbetningen av förslaget har jag liksom statens lönenämnd i stället funnit, att avdelningen för trafiksäkerhetsfrågor och trafikärenden bör kunna direkt underställas byråchefen. Jag föreslår därför att samtidigt som en tjänst som byråchef tillika vägtrafikinspektör i lönegrad Bo 1 inrättas, den nuvarande befattningen som vägtrafikinspektör i Ao 26 indrages. — Då den nya avdelningen för trafikutredningar huvudsakligen kommer att handha insamlandet och bearbetningen av statistiskt material rörande vägarna och vägtrafiken, är det angeläget att avdelningen ställes under ledning av en tjänsteman med god statistisk utbildning och att avdelningen även i övrigt i erforderlig omfattning förses med statistiskt utbildad personal. För avdelningschefen bör inrättas en tjänst som förste byråsekreterare i Ae 23. Av styrelsens personalförslag beträffande vägarkivet och vägloggaren inom trafikutredningsavdelningen har jag funnit mig böra biträda inrättande av en befattning som ritbiträde i Ae 7 samt extraordinariesättning av en ritbiträdestjänst i Ag 7. Den personal som i övrigt avses för arbetet med kontinuerliga trafikräkningar samt med väg-

och broliggarna torde, såsom styrelsen avsett, liksom hittills, t. v. böra avlönas från sakanslag. — För ledningen av trafiksäkerhetsarbetet inom avdelningen för trafiksäkerhetsfrågor och trafikärenden föreslår jag inrättande av en byrådirektörstjänst i Ae 24. Därjämte anser jag mig böra biträda styrelsens förslag om tillskapandet av en tjänst som byråingenjör alt. förste byråsekreterare i Ae 21 samt en amanuensbefattning och två räknebiträdestjänster med lön enligt reglerad befordringsgång. — Vad gäller den föreslagna avdelningen för bilinspektionen bör en ny befattning som byrådirektör inrättas för chefskapet över avdelningen. Tjänsten bör placeras i Ae 24. En befattning som ritare i Ag 13 torde kunna indragas.

Slutligen bör vardera byrån förses med ytterligare ett skriv- och kontorsbiträde i reglerad befordringsgång. För vikariatsersättningar m. m. upptager jag 20 000 kr.

I övrigt har jag av tidigare angivna skäl icke ansett mig kunna f. n. biträda förslagen om inrättande av nya tjänster eller förändring av tjänster. De organisationsförändringar, som här tillstyrkts, medför ett ökat totalt medelsbehov av 50 000 kr. under väg- och vattenbyggnadsstyrelsens avlöningsanslag, varvid posten Avlöningar till tillfällig personal m. m. minskats med 433 900 kr.»

Därefter övergår departementschefen till att behandla frågan om rationaliseringsverksamheten inom väg- och vattenbyggnadsverket och erinrar därvid inledningsvis om att även denna berörts i fjolårets statsverksproposition. I avvaktan på remissbehandlingen m. m. av den skrivelse som styrelsen i samråd med statens organisationsnämnd, statens sakrevision och riksräkenskapsverket avlätit den 20 november 1956 hade föredraganden inte då varit beredd ta ställning till de framlagda organisationsförslagen.

Departementschefen anför vidare.

»Förslagen innebär att den under byggnads- och underhållsbyrån lydande avdelningen för arbetsorganisation utbygges och blir en för hela verket gemensam, fristående avdelning bestående av en centralt och två regionalt placerade sektioner för teknisk rationalisering samt en sektion för administrations- och kontorsfrågor. Vidare föreslås att den interna teknisk-ekonomiska granskningsverksamheten (sakkontrollen) förstärkes och likaledes direkt underställs verksledningen. Slutligen föreslås en överflyttning till riksräkenskapsverket och förstärkning av siffergranskningen av vägförvaltningarnas räkenskaper. Merkostnaderna för den föreslagna organisationen i utbyggt skick beräknas till ca 627 000 kr. Organisationsplanen med sammanlagt 24 nya tjänster förutsättes bli i sin helhet fastställd av statsmakterna även om själva uppbyggnaden måste ske etappvis. På grund av rekryteringssvårigheterna uppskattas den behövliga anslagsökningen för såväl löner som omkostnader under nästa budgetår kunna begränsas till ca

200 000 kr. för väg- och vattenbyggnadsverket avseende en uppbyggnad av i första hand den centrala ledningen av rationaliseringsavdelningen, sakkontrollen och delar av de föreslagna regionala rationaliseringssektionerna. Samtidigt förutsättes en uppräknig av riksräkenskapsverkets avlönings- och omkostnadsanslag med omkring 44 000 kr. i samband med överflyttningen av siffergranskningsarbetet till nämnda verk.

Väg- och vattenbyggnadsverkets organisation och verksamhet har numera nått den betydande storleksordning, att den största vikt bör fästas vid verksledningens möjligheter att på olika sätt ekonomisera och effektivisera inom dess arbetsområde. Enbart verkets kostnader för vägbyggnads- och vägunderhållsarbeten i egen regi uppgick under budgetåret 1956/57 till ca 420 milj. kr. Den nu gjorda översynen synes ha klarlagt det önskvärda i att verkets rationaliseringsverksamhet och sakkontroll intensifieras. Detta kräver i sin tur en förstärkning men även en ändrad organisatorisk ställning av dessa grenar inom verket.

Även om jag väl förstår de skäl, som dikterat kommitténs förslag om att utbyggnadsplanerna för rationaliseringsverksamheten måtte fastställas i sin helhet ehuru själva uppbyggnaden finge ske etappvis, är jag icke beredd att redan inför det första utbyggnadsåret föreslå, att man binder sig för samtliga de tjänster som planen upptar. Planen synes visserligen i stort vara väl ägnad att ligga till grund för verksamhetens successiva utbyggnad men erfarenheter torde först böra vinnas, innan man skrider till en slutgiltig utformning av de regionala organisationerna. Frågan om huruvida den föreslagna regionala indelningen i grupper och sektioner är den mest lämpliga torde t. v. få stå öppen.

Jag tillstyrker att den nuvarande avdelningen för arbetsorganisation utbrytes ur byggnads- och underhållsbyrån och ombildas till en för hela verket gemensam fristående rationaliseringsavdelning, direkt underställd verksledningen. Skäl kan anföras för en samordning av denna avdelning och avdelningen för sakkontroll. I likhet med i ärendet hörda myndigheter förordar jag emellertid att rationaliseringsavdelningen, vars huvudobjekt är arbetsmetoder och arbetsorganisation, i organisatoriskt avseende åtskiljes från sakkontrollen. För nästa budgetår synes en utbyggnad av avdelningens centrala sektion för teknisk rationalisering böra komma till stånd i den omfattning, som styrelsen föreslagit. Däremot torde uppbyggnaden av dess sektion för administrations- och kontorsfrågor böra anstå i avvaktan på resultatet av 1956 års rationaliseringsutrednings arbete.

Chefen för rationaliseringsavdelningen torde böra placeras som byrådirektör i ABp 26, chefen för den centrala sektionen för teknisk rationalisering som byrådirektör i Ae 24 samt de tre gruppcheferna som byråingenjörer i Ae 21. Vidare bör, enligt styrelsens förslag, avdelningen tillföras en tjänst som amanuens i reglerad befordringsgång och en assistenttjänst i Ae 10. Därjämte bör en kontorsbiträdestjänst förändras till kanslibiträ-

destjänst. I samband med omorganisationen torde följande tjänster kunna indragas, nämligen en byrådirektör i Ag 24, en förste byråingenjör i Ae 23 samt sju arbetsstudieassistenter, varav fem i högst Ae 17 och två i högst Ag 17.

Beträffande rationaliseringsavdelningens regionala organisation anser jag, att denna för nästa budgetår bör uppbyggas i huvudsak inom det av styrelsen föreslagna rambeloppet. Verksamheten bör därvid kunna komma att bedrivas på fyra grupper. För detta ändamål föreslår jag med stöd av vissa under hand inhämtade uppgifter från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att vägförvaltningarna förstärkes med fyra ingenjörstjänster, varav två i Ae 21 och två i Ae 19, samt en tjänst som arbetsstudieassistent i högst Ae 17. Vidare bör två tjänster som arbetsstudieassistent i högst Ag 17 extraordinariesättas.

Erfarenheterna av sakkontrollen inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sedan dess tillkomst den 1 juli 1952 har visat, att den har en stor uppgift att fylla med hänsyn till de betydande anslagsbelopp verket förvaltar, verkets stora personalkader samt den lokalt mycket spridda verksamheten. Det synes angeläget att denna sakkontroll får en organisatorisk ställning, som möjliggör en önskvärd intensifiering av verksamheten. Sakkontrollen är att betrakta som en stabsfunktion och bör vid sidan av rationaliseringsavdelningen direkt underställas verksledningen. Enligt min mening måste särskilda krav ställas på den befattningshavare vilken som chef har att leda verksamheten. Arbetsuppgifternas art och avdelningens organisatoriska inplacering torde motivera att chefen, som bör vara civilingenjör, placeras i samma lönegrad som chefen för rationaliseringsavdelningen eller i ABp 26. Den andra av de nuvarande befattningarna inom sakkontrollen bör erhålla en placering i Ae 24. I enlighet härmed skulle två tjänster med alternativ benämning förste byråingenjör eller förste byråsekreterare förändras till två byrådirektörstjänster, varav en i ABp 26 och en i Ae 24.

Jag tillstyrker slutligen, att den inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen kvarvarande siffergranskningen av vägförvaltningarnas räkenskaper överflyttas till riksräkenskapsverket. I samband därmed bör två extra ordinarie kanslibiträdesbefattningar indragas och, såsom finansministern senare anmäler, riksräkenskapsverket förstärkas med motsvarande tjänster samt dessutom med två biträden i reglerad befordringsgång.

De organisationsförändringar, som jag nu förordat, medför i vad avser väg- och vattenbyggnadsstyrelsens avlöningsanslag ett minskat anslagsbehov av 56 100 kr. Merkostnaderna under vägförvaltningarnas avlöningsanslag uppgår till 110 700 kr.

Kungl. Maj:t torde böra utverka riksdagens bemyndigande att vidtaga de övergångsåtgärder, som kan befinnas erforderliga i samband med genomförandet av omorganisationen av styrelsens vägbyrå samt av rationaliseringsverksamheten inom väg- och vattenbyggnadsverket.»

Vad slutligen beträffar de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i dess petita för budgetåret 1958/59 framförda förslagen har departementschefen anfört följande.

»Styrelsen har bl. a. hemställt att viss del av anslagsposten till Avlöningar till tillfällig personal m. m. måtte få överföras till anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för att styrelsen därigenom skulle få större möjligheter att inom ramen för eljest givna befogenheter bereda extra-ordinarie befattningar åt personal inom väg- och vattenbyggnadsverket. Då det synes befogat att i större utsträckning än vad som f. n. är fallet inrätta pensionsberättigande tjänster åt personal med långvarig tjänst inom verket och förslaget även torde vara ägnat att underlätta styrelsens rekryteringsmöjligheter har jag ansett mig böra tillstyrka detsamma. Jag förordar därför att anslagsposten Avlöningar till tillfällig personal m. m. under styrelsens avlöningsanslag nedräknas med 300 000 kr. och att posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal i enlighet med styrelsens förslag uppräknas med 301 020 kr., vilket medför en nettoökning av anslaget av 1 020 kr. Jag avser att under vägförvaltningarnas avlöningsanslag föreslå en motsvarande överföring av 500 000 kr.

I enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör två byrådirektörstjänster i Ao resp. Ae 24 å styrelsens vatten- och avloppsbyrå uppflyttas i 26 lönegraden, vilket medför ett ökat anslagsbehov å 5 818 kr. Uppflyttningen är motiverad bl. a. av behovet att säkra rekryteringen av kvalificerad arbetskraft till dessa tjänster. Vidare förordar jag att två byråingenjörstjänster i Ag 21 å denna byrå förändras till extra ordinarie.

I enlighet med vad tidigare anförts skulle genomförandet av den här förordade omorganisationen av vägbyrån för nästa budgetår medföra ett ökat anslagsbehov å 50 000 kr., medan omorganisationen av rationaliseringsverksamheten minskar styrelsens anslagsbehov med 56 100 kr.

De automatiska utgiftsstegringarna i anledning av löneklassuppflyttningar m. m. samt höjningen av statstjänstemännens löner beräknar jag i likhet med styrelsen till (65 974 + 1 331 017) 1 396 991 kr.

Då jag i övrigt icke anser mig kunna tillstyrka av styrelsen gjorda äskanden under detta anslag, skulle anslaget i enlighet med det anförda uppföras med (8 335 500 + 1 020 + 5 818 + 50 000 — 56 100 + 1 396 991) avrundat 9 733 200 kr.

I personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bör uppföras följande tjänster, nämligen en överingenjör i Bp 4, en byråchef tillika vägtrafikinspektör i Bo 1, två byrådirektörer i ABp 26, en byrådirektör i Ao 26, en byrådirektör i Ae 26, sju byrådirektörer i Ae 24, två förste byråsekreterare i Ae 23, en byråingenjör (förste byråsekreterare) i Ao 21, fem byråingenjörer i Ae 21, två byråingenjörer (förste byråsekreterare) i Ae 21, två förste byråsekreterare i Ae 21 samt en kontorist i Ao 9. Ur personalförteck-

ningen bör i stället utgå en byråchef i Bp 1, en vägtrafikinspektör i Ao 26, en byrådirektör i Ao 24, en förste byråingenjör i Ae 23, två förste byråingenjörer (förste byråsekreterare) i Ae 23 samt en byråingenjör i Ao 21.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Lundström* och *Edström* (I: 220) och den andra inom andra kammaren av herr *Carlsson* i Stockholm *m. fl.* (II: 271), vari hemställts, att riksdagen måtte vid behandlingen av förevarande anslag uttala och i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om sådau åtgärd att frågan om omorganisation av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vägbyrå bör hänskjutas till »organisationskommittén för trafiksäkerhet 1958», avslå förslagen om indragningen av en vägtrafikinspektörstjänst i Ao 26 och inrättandet av en tjänst som vägtrafikinspektör i Bo 1 samt i övrigt avslå framställningen om inrättande av de övriga tjänster, som den föreslagna omorganisationen av vägbyrån skulle medföra;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Mannerskantz* (I: 221) och den andra inom andra kammaren av herrar *Lothigius* och *Magnusson* i Borås (II: 272), vari hemställts, att riksdagen måtte med beaktande av de i motionerna framförda synpunkterna avslå Kungl. Maj:ts förslag om inrättande av en trafikbyrå inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt avslå Kungl. Maj:ts anslagsäskande såvitt angår inrättandet av nämnda trafikbyrå.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionerna II: 271 och I: 221.

Utskottet. I fjolårets statsverksproposition förklarade sig föredragande statsrådet ännu icke beredd att taga ställning till vissa av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda förslag till omorganisation och förstärkning av vägbyrån samt av rationaliseringsverksamheten inom verket. Sedan förslagen varit föremål för remissbehandling och överarbetning ha de nu under förevarande punkt upptagits till närmare behandling.

Vad först beträffar vägbyrån erinras om att den i sin nuvarande utformning ur arbetsorganisatoriska synpunkter visat sig för stor och ha för skiftande uppgifter för att med fördel kunna sammanhållas som en byrå. En uppdelning av densamma skulle därför främja ett rationellare utnyttjande av arbetskraften samt bl. a. underlätta styrelsens ombesörjande av den översiktliga planläggningen av vägväsendet inklusive uppföljandet av den nyligen framlagda vägplanen. Även vägtrafik- och trafiksäkerhetsarbetet skulle därigenom kunna intensifieras. De i frågan hörda remissorganen ha, med undantag av statens trafiksäkerhetsråd, tillstyrkt att den av styrelsen föreslagna omorganisationen snarast kommer till stånd samt i huvudsak anslutit sig till gränsdragningen mellan byråerna. Departements-

chefen förordar i enlighet härmed att en uppdelning av den nuvarande vägbyrån sker i en vägbyrå för uppgifter sammanhängande med planering och projektering samt en nyinrättad byrå, benämnd trafikbyrån, för trafikfrågor. Den sistnämnda byråns verksamhet anses därvid böra omfatta de uppgifter som f. n. ligga inom vägtrafikavdelningens, inklusive bilinspektionens verksamhetsområde samt uppgifter, sammanhängande med trafikutredningarna och vägbyggaren ävensom försöksvis vägarkivet. Den nya vägbyråns arbetsuppgifter komma huvudsakligen att omfatta de göromål som f. n. åligga avdelningarna för landsbygden resp. städerna samt den verksamhet som ankommit på utredningskontoret inom den förutvarande delegationen för översiktlig vägplanering.

De för genomförandet av omorganisationen erforderliga, i propositionen närmare angivna personalförstärkningarna tillstyrkas av departementschefen i huvudsaklig överensstämmelse med de synpunkter som härutinnan anförts av statskontoret och statens organisationsnämnd. Det i anledning härav ökade medelsbehovet under väg- och vattenbyggnadsstyrelsens avlöningsanslag beräknas totalt uppgå till ca 50 000 kr., varvid posten Avlöningar till tillfällig personal m. m. minskas med 433 900 kr.

I fråga om formerna för verkets rationaliseringsverksamhet innebär det av styrelsen i samråd med statens organisationsnämnd, statens sakrevision och riksräkenskapsverket framlagda förslaget att den under byggnads- och underhållsbyrån lydande avdelningen för arbetsorganisation utbygges till en för hela verket gemensam, fristående avdelning bestående av en centralt och två regionalt placerade sektioner för teknisk rationalisering samt en sektion för administrations- och kontorsfrågor. Den interna teknisk-ekonomiska granskningsverksamheten, sakkontrollen, föreslås vidare förstärkas och direkt underställas verksledningen, varjämte en överflyttning till riksräkenskapsverket av siffergranskningen av vägförvaltningarnas räkenskaper förutsättes. Merkostnaderna för den föreslagna organisationen i utbyggt skick beräknas till ca 627 000 kr. Departementschefen, som förklarar sig icke beredd att föreslå att man nu binder sig för inrättandet av samtliga föreslagna tjänster, tillstyrker ombildningen av den nuvarande avdelningen för arbetsorganisation till en fristående rationaliseringsavdelning, direkt underställd verksledningen. En utbyggnad av avdelningens centrala sektion för teknisk rationalisering samt av rationaliseringsavdelningens regionala organisation anses vidare böra komma till stånd under nästa budgetår, medan sektionen för administrations- och kontorsfrågor föreslås få anstå tills vidare. Sakkontrollen föreslås omorganiseras och direkt underställas verksledningen, varjämte den föreslagna överflyttningen till riksräkenskapsverket av siffergranskningen av vägförvaltningarnas räkenskaper tillstyrkes. De i anledning härav erforderliga och i propositionen närmare angivna personalförändringarna beräk-

nas för nästa budgetår medföra en minskning av styrelsens avlöningsanslag med ca 56 100 kr. och en ökning av vägförvaltningarnas avlöningsanslag med ca 110 700 kr.

Beträffande styrelsens avlöningsanslag i övrigt innebär Kungl. Maj:ts förslag bl. a. att anslagsposten till Avlöningar till tillfällig personal m. m. under avlöningsanslaget nedräknas med 300 000 kr. och posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal uppräknas med 301 020 kr. för att styrelsen därigenom skall få större möjligheter att bereda extra-ordinarie befattningar åt personal inom verket. Slutligen äskas ytterligare medel för automatiska utgiftsstegringar till följd av löneklassuppflyttningar m. m. samt höjningen av statstjänstemännens löner. Totalt skulle därmed det för nästa budgetår erforderliga anslaget till avlöningar uppgå till 9 733 200 kr.

Frågan om organisationen av rationaliseringsverksamheten inom verket har vid flera tillfällen under senare år varit föremål för riksdagens uppmärksamhet. I sitt utlåtande nr 151 vid 1955 års riksdag framhöll sålunda utskottet i anledning av väckta motioner i ämnet att vissa skäl talade för att de instanser inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen som befattade sig med sådan verksamhet borde sammanföras i en gemensam och i förhållande till den sedvanliga byråindelningen fristående avdelning. En översyn av den ifrågavarande verksamhetens former framstode därför såsom önskvärd, varvid även andra aktuella problem, vilka ägde samband med verkets organisation och arbetsformer, kunde upptagas till övervägande. Då en sådan översyn nu skett och de i anledning härav av Kungl. Maj:t framlagda förslagen synas innebära en lämplig lösning av organisationsfrågan vill utskottet uttala sin tillfredsställelse häröver. I likhet med Kungl. Maj:t anser utskottet dock organisationen icke nu böra i sin helhet fastställas utan med ledning av ytterligare erfarenheter successivt utbyggas.

Även den föreslagna omorganisationen av vägbyrån synes med hänsyn till de brister som vidlåda dess nuvarande organisation välmotiverad samt ägnad att främja en effektivare och rationellare handläggning av de omfattande och betydelsefulla uppgifter som åvila byrån. Någon anledning att, såsom i motionerna I: 220 och II: 271 föreslagits, hänskjuta organisationsfrågan till den av Kungl. Maj:t nyligen tillsatta utredningen av trafiksäkerhetsarbetets inriktning och arbetsformer m. m. föreligger enligt utskottets mening icke liksom ej heller att i enlighet med yrkandena i motionerna I: 221 och II: 272 låta inrättandet av den nya trafikbyrån anstå i avvaktan på slutförandet av nämnda kommittés arbete. Beträffande det av motionärerna befarade dubbelarbetet i fråga om trafiksäkerhetsarbetet må framhållas dels att departementschefen förklarat sig icke vilja i förevarande sammanhang medverka till någon utvidgning av på styrelsen redan vilande uppgifter, dels att det icke torde möta några svårigheter för ovannämnda utredning att draga upp en klar gräns mellan styrelsens prak-

tiska uppgifter till trafiksäkerhetens höjande och den trafiksäkerhetsforskning som f. n. huvudsakligen åvilar trafiksäkerhetsrådet. Innehållet i de direktiv som meddelats utredningen torde även giva vid handen, att de förslag utredningen kan komma att framlägga rimligen icke kunna föregripas genom den nu föreslagna omorganisationen.

Utskottet, som i enlighet med det anförda avstyrker bifall till motionerna i fråga och biträder Kungl. Maj:ts förslag rörande de förordade organisationsändringarna, har ej heller i övrigt funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i förevarande sammanhang anfört och förordat. Med omförmålan jämväl att riksdagen numera biträtt ett av Kungl. Maj:t under bilaga 2 till årets statsverksproposition framlagt förslag om uppflyttning i högre lönegrad av två byrådirektörstjänster vid styrelsens vatten- och avloppsbyrå, hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 220 och II: 271 samt I: 221 och II: 272,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1958 förordade ändringar;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de övergångsåtgärder, som må erfordras i anledning av föreslagen omorganisation av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vägbyrå samt av rationaliseringsverksamheten vid väg- och vattenbyggnadsverket;

c) godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 043 600
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	7 000
3. Avlöningar till tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	587 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	4 835 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 260 600
	<hr/>
	Summa kr. 9 733 200

d) till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 9 733 200 kr., varav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

4:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 44—46), som innebär en med 57 100 kr. ökad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 403 300 kr., varav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

5:o) **Vägförvaltningarna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 46—49) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1958/59, dels ock till *Vägförvaltningarna: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 26 295 400 kr., varav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 22 385 400 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 4 384 600 kr.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens framställning samt *statskontorets* och *statens lönenämnds* yttranden däröver torde få hänvisas till propositionen (s. 46—48).

Kungl. Maj:ts förslag innebär, förutom automatiska utgiftsökningar om 3 768 559 kr.,

att — under hänvisning till vad som anförts under punkten 3 vid behandlingen av rationaliseringsverksamhetens regionala organisation — vägförvaltningarna förstärkas med fyra ingenjörstjänster, varav två i Ae 21 och två i Ae 19 och en tjänst som arbetsstudieassistent i högst Ae 17 samt att två tjänster som arbetsstudieassistent i högst Ag 17 extra-ordinariesättas,

att vatten- och avloppsorganisationen utbygges med en tjänst som distriktsingenjör i Ae 26,

att fem ingenjörstjänster i Ag 21 förändras till extra ordinarie,

att, med hänsyn till behovet av pensionsberättigande tjänster inom väg- och vattenbyggnadsverket, anslagsposten Avlöningar till tillfällig personal m. m. minskas med 500 000 kr. och posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med 501 700 kr.

samt att tre kontorsbiträden jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången erhålla ordinarie anställning.

Ett bifall till Kungl. Maj:ts här redovisade förslag medför en med 3 910 000 kr. ökad medelsanvisning.

Utskottet. Vid sin behandling under punkten 3 i det föregående av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens avlöningsanslag har utskottet biträtt Kungl. Maj:ts förslag i fråga om bl. a. rationaliseringsverksamhetens regionala organisation. Under hänvisning härtill och med tillstyrkande jämväl av departementschefens förslag i övrigt under förevarande punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1958 förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	10 599 000
2. Avlöningar till tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	1 969 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	10 371 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 355 300
	Summa kr. 26 295 400

c) till *Vägförvaltningarna*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 26 295 400 kr., varav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

6:o) **Vägförvaltningarna: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 49—51), som innebär en anslagshöjning för nästa budgetår med 138 500 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vägförvaltningarna: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 4 642 400 kr., varav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

7:o) **De lokala vägnämnderna m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 52), som innebär anslagsökning för nästa budgetår med 50 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *De lokala vägnämnderna m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

8:o) **Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 52 och 53), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

9:o) **Allmän översikt över beräkningen av vägnslagen m. m.** Före behandlingen av de olika anslagen till vägunderhåll och vägbyggnader har Kungl. Maj:t (punkt 9, s. 53—62) lämnat en översikt över beräkningen av vägnslagen m. m.

I skrivelse den 31 augusti 1957 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* framlagt förslag till anslagsäskande för nästa budgetår i vad avser vägunderhåll och vägbyggnader m. m.

Styrelsen har inledningsvis lämnat en översikt över vägtrafikens utveckling och vägnätets tillstånd. Därav framgår bl. a. att antalet personbilar sedan slutet av år 1950 ökat från ca 250 000 till omkring 800 000, vilket innebär en tredubbling på knappt sju år. Enligt en av industriens utredningsinstitut utarbetad prognos bör man räkna med att antalet personbilar år 1960 ökat till 1 200 000 och år 1965 till 1 500 000 à 1 700 000. Biltätheten, d. v. s. antalet bilar per invånare, uppgår f. n. till en per åtta invånare, vilket är mer än i något annat land i Europa. Medräknas även motorcyklar och mopeder, så finnes f. n. ett motorfordon per 4,5 invånare. Enligt nämnda prognos synes det sannolikt, att redan år 1965 antalet bilar ökat till en per 4 à 5 invånare och att hela antalet motorfordon ökat till ett per 3 invånare.

Trafikökningen har hittills nära följt fordonsbeståndets tillväxt och bl. a. erfarenheter från utlandet ge anledning förmoda, att så blir fallet även i fortsättningen.

Styrelsen framhåller att vägtrafiken från år till år får ökad betydelse för allt större del av befolkningen vid såväl resor i samband med arbetet som under fritiden samt att vägtrafiken är av utomordentlig och ökande betydelse för näringslivet. I detta sammanhang redovisas resultaten av vissa inom styrelsen verkställda undersökningar rörande lastbilstransporternas art och omfattning. Enligt dessa undersökningar uppgick gods-transportarbetet år 1953 på lastbil till 3 700 milj. tonkm och på järnväg till 7 915 milj. tonkm. Av de varor, som därvid transporterades på lastbil, utgjorde jordbrukets produkter och livsmedel ca 32 %, byggnadsmaterial och schaktningsmassor ca 25 %, skogsprodukter 20 % samt oljor, kol,

metaller m. m. 12 %. Nära hälften av transporterna per lastbil skedde på avstånd under 50 km och endast 18 % på avstånd över 200 km. Det förefaller emellertid ske en förskjutning mot längre genomsnittliga transportavstånd.

Skogsbrukets behov av bättre, framför allt bärkraftigare vägar gör sig alltmer gällande. Råvaran måste hämtas från vidsträckta områden, vilket kräver ett finmaskigt vägnät med hög bärighet. Även för näringslivet i övrigt äro goda vägar en förutsättning för låga transportkostnader.

Flertalet av landets vägar äro ursprungligen icke byggda för modern motortrafik eller ens för biltrafik överhuvudtaget. Till följd av trafikens utveckling ha emellertid vägarna fått mottaga en trafik av en omfattning och art, varom tidigare icke varit tanke. Även om styrelsen inom ramen för sina resurser sökt att successivt förbättra dem för att möta det omedelbart aktuella behovet, har standarden i vissa fall likväl icke kommit att motsvara rimliga krav på bärighet och trafiksäkerhet. Behovet av upprustning av vägarna får därför ses mot bakgrunden av trafikutvecklingen och vägnätets i förhållande därtill låga standard.

Vad styrelsen i tidigare petita anfört om svårigheterna att på grund av den ökande trafiken ombesörja ett tillfredsställande vägunderhåll har ytterligare bestyrkts. Det är nödvändigt med omedelbar intensifiering av underhållet och att arbetet inriktas på att få till stånd en varaktigare vägbanan än vad som är möjligt med grusvägunderhåll. Samtidigt som det ej är möjligt att hålla de starkt trafikerade grusvägarna i tillfredsställande skick, är det ur ekonomisk synpunkt ofördelaktigt att icke förse dem med en beläggning. Även vägarnas bärighet måste förbättras. Styrelsen anför beträffande relationen mellan anslagen till vägunderhållet och trafikmängden att medan trafiken från budgetåret 1948/49 till 1956/57 ökat 3,4 gånger, har någon egentlig ökning av vägunderhållsanslaget ej skett, om hänsyn tages till inträffad penningvärdesförsämring.

Styrelsen erinrar om att nu gällande flerårsplaner för perioden 1955—1959 enligt gällande bestämmelser skola revideras innevarande år att omfatta perioden 1958—1962. De nya flerårsplanerna ha ansetts böra inriktas på att avhjälpa de största bristerna på de nuvarande vägarna i fråga om bärighet och framkomlighet. I till länsstyrelserna lämnade riktlinjer har styrelsen uttalat, att strävan härvid bör vara att lägga utbyggnads-etapperna så, att de utgöra ett led i den kommande utbyggnad av vägnätet, som i fråga om stamvägnätet redan preliminärt föreslagits av delegationen för översiktlig vägplanering och som i fråga om sekundärvägnätet samt städernas väg- och gatunät är under prövning inom delegationen och förväntas bli framlagd hösten 1957. Planerna ha ansetts böra givas en sådan omfattning, att de medföra en successiv stegring av investeringarna under hela flerårsperioden. Flerårsplanernas totalbelopp kommer härigenom att ligga något högre än vad 1955 års långtidsutredning tänkt sig

under den aktuella perioden. Enligt styrelsen är emellertid det av långtidsutredningen angivna programmet för väginvesteringarna med i huvudsak oförändrade investeringar under de närmaste åren och en språngartad, kraftig ökning år 1961 icke endast olämpligt ur planerings- och byggnadssynpunkt utan omöjligt att genomföra. Genom att successivt öka de beräknade investeringarna under hela flerårsperioden är programmet emellertid realiserbart.

Enligt de nya flerårsplanerna, vilka få ses som ett provisorium i avvaktan på den vägplan, som delegationen för översiktlig planläggning avser att framlägga, skulle väginvesteringarna ske enligt följande program.

År	1958	1959	1960	1961	1962
Mkr.	330	360	410	480	570

Detta program är enligt styrelsen endast ägnat att undanröja de svåraste hindren och helt otillräckligt för att kunna effektivt höja vägnätets standard. Om erforderliga medel ställes till förfogande skulle flerårsplanerna kunna genomföras på kortare tid t. ex. 3 å 4 i stället för 5 år.

För *det statliga vägunderhållet* räknar styrelsen med en ökning av 90 mkr. till 390 mkr. för budgetåret 1958/59. Ökningen beror på förändringar i löne- och prisnivån, ökade kostnader på grund av trafikökningen samt kostnader för särskilda förstärkningsåtgärder, som erfordras för att motverka följderna av eftersläpningar i väginvesteringarna.

Styrelsen föreslår att anslagsanvisningen för vägunderhållet ändras att liksom anslagen till vägbyggnaderna avse utgifterna under kalenderår i stället för budgetår. En sådan omläggning skulle underlätta för styrelsen och vägförvaltningarna att i god tid planera vägunderhållsarbetena. Den tid, som står till buds för vägförvaltningarna för utförande av detaljplanering, är nämligen under nuvarande förhållanden alltför kort. Även för styrelsens del är tiden mycket knapp för att med tillräcklig noggrannhet och rättvisa fördela medlen mellan länen. Budgetårsskiftet ligger mitt inne i den egentliga säsongen för barmarksunderhållet. Då det är svårt bl. a. med hänsyn till väderleksförhållanden och arbetskraftens jämna sysselsättning att anpassa arbetenas omfattning under denna säsong, så att risk för anslagsöverskridande ej uppstår, är anslagsanvisning för kalenderår önskvärd. En sådan omläggning skulle även medföra att den i medelsförbrukningshänseende mest svårbedömbara tiden, d. v. s. vintern och våren, skulle komma att ligga i början av anslagsperioden. Efter en vinter eller vår, som i kostnadshänseende avviker från det normala, skulle vägförvaltningarna få möjlighet att revidera sin detaljplanering för resten av året till överensstämmelse med anslagstillgången. Förslaget innebär bl. a., att för budgetåret 1958/59 skulle anvisas anslag, som täcker medelsbehovet icke blott för nämnda budgetår utan även för andra

halvåret 1959. Styrelsen avser att anpassa planläggningen för underhållet så, att omläggningen kan ske från den 1 januari 1959. För tiden 1 juli—31 december 1959 beräknar styrelsen 210 mkr. vara erforderliga, varför sammanlagt för vägunderhållet under tiden 1 juli 1958—31 december 1959 erfordras (390 + 210) 600 mkr.

För *den ordinarie statliga väg- och brobyggnadsverksamheten* upptager styrelsen 360 mkr., vilket överensstämmer med styrelsens riktlinjer för utarbetande av nya flerårsplaner för åren 1958—1962.

Under anslaget till *Vissa vägbyggnadsarbeten* räknar styrelsen med ett anslagsbehov av 10 mkr.

Vad angår *den kommunala väghållningen* upptager styrelsen 55 mkr. för bidrag till underhåll av vägar och gator samt 110 mkr. för bidrag till byggande av vägar och gator.

I fråga om *den enskilda väghållningen* upptages en ökning från 17,5 till 19,5 mkr. för vägunderhållet samt en ökning från 15 till 16 mkr. för bidrag till byggande av enskilda vägar.

För *administrativa och diverse ändamål* har upptagits ca 89 mkr. Härvid ha de anslag under sjätte, nionde, elfte och tolfte huvudtitlarna, som äskas av andra myndigheter än väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, uppförts med samma belopp som för innevarande budgetår. Anslagen under tionde huvudtiteln ha upptagits med belopp som uppgivits från sjöfartsstyrelsen.

Totalt skulle alltså utgifterna på automobilskattemedelsbudgeten upptagas till sammanlagt ca 1 259 mkr. Inkomsterna av bilskattemedel under budgetåret 1958/59 har styrelsen beräknat till 1 084 mkr.

Över styrelsens framställning har utlåtande avgivits av *arbetsmarknadsstyrelsen* (s. 56 och 57), som finner att den av petitamyndigheten äskade vägbyggnadsverksamheten skulle medföra en ökning av det totala antalet sysselsatta i väg- och brobyggnadsarbeten av storleksordningen 1 000 årsarbetare, varav närmare hälften specialarbetare. Detta synes arbetsmarknadsstyrelsen vara realiserbart, såvitt arbetenas utförande planlägges så att jämn sysselsättning under året erhålles. Förslaget om kalenderårsberäkning av vägunderhållsanslaget tillstyrkes jämväl.

I skrivelse den 5 november 1957 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* hemställt om att Kungl. Maj:t måtte medgiva en förbrukning å väg- och brobyggnadsanslagen under år 1958 om sammanlagt 330 mkr. exklusive Sveriges kostnader detta år för Trondheimsvägen.

På förslag av Kungl. Maj:t anvisade 1954 års riksdag medel för inrättande av ett särskilt utredningsorgan för planeringsfrågor inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (prop. 1/1954, VI, p. 3; SU 6; rskr 6). Sedan

Kungl. Maj:t genom beslut den 4 juni 1954 anbefallt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att verkställa en översiktlig planläggning av vägnätets utformning m. m. samt bemyndigat styrelsen att för ändamålet inrätta ett särskilt utredningsorgan av i huvudsak den utformning, som förutsatts i 1954 års statsverksproposition och i statsutskottets utlåtande häröver, har styrelsen sedermera inrättat ett sådant organ samt för ledningen av detsamma utsett en delegation, vilken antagit benämningen delegationen för översiktlig vägplanering.

Sedan delegationen slutfört sitt arbete, har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* med skrivelse den 14 november 1957 framlagt resultatet av detsamma i form av förslag till »*Vägplan för Sverige*», att läggas till grund för den framtida vägpolitiken. Detta förslag innefattar en översiktlig och principiell plan för upprustning under en 20-års period fram till år 1975 av landets allmänna vägnät, ägnad att tillgodose den nuvarande vägtrafiken och den ökade trafik, som är att förutse. Planen är avsedd att omsättas i ett handlingsprogram genom utarbetandet och genomförandet av flerårsplaner m. m. och att successivt revideras alltefter den tekniska och ekonomiska utvecklingen. Det skall åligga väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att ombesörja vägplanens vidmakthållande.

I propositionen (s. 58 och 59) har lämnats en kortfattad redogörelse för vägplanens huvuddrag.

I gemensam skrivelse i september 1957 ha *Sveriges handelskamrar* be-lyst vägnätets betydelse för landets näringsliv, med skärpa framhållit behovet av att väsentligt ökade resurser ställas till vägväsendets förfogande för förbättring av vägnätet och att därvid bilskattemedlen komma vägarna till godo, att de nödvändigaste förbättringsarbetena omedelbart utföras samt att arbetena på för näringslivet i övrigt särskilt viktiga vägar bedrivs enligt uppgjorda planer.

Departementschefen har anfört följande.

»I anslutning till en översikt över vägtrafikens utveckling och vägnätets tillstånd har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anmält, att styrelsen i mars 1957 angivit vissa riktlinjer till länsstyrelserna för arbetet med upprättandet av nya flerårsplaner för åren 1958—1962. Planerna borde så utformas, att de med utgångspunkt från den nuvarande verksamheten medförde en successiv stegring av de statliga väginvesteringarna. I enlighet härmed har planerna av styrelsen givits en omslutning av 330 milj. kr. under år 1958 och 360 milj. kr. under år 1959 samt därefter en ökning med 50, 70 resp. 90 milj. kr. per år för att totalt för hela perioden upptaga en kostnad av 2 150 milj. kr. Detta program har styrelsen sett som ett provisorium för att avhjälpa de största bristerna på de nuvarande vägarna ifråga om bärighet och framkomlighet.

I mitten av november 1957 har vidare styrelsens delegation för översiktlig vägplanering framlagt resultatet av sitt arbete i form av en »Vägplan för Sverige». Denna långsiktiga principplan, som upptar en totalkostnad för upprustning av det allmänna och statsbidragsberättigade väg- och gatunätet i riket under tiden fram till år 1975 av 21 100 milj. kr., har delegationen ansett kunna tjäna som underlag för en konkret investeringsplan för perioden 1958—1967. De därvid angivna stegringarna av investeringarna ansluter sig för åren 1958—1962 till de här angivna årsbeloppen, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lagt till grund för de reviderade flerårsplanerna.

Emellertid har statsmakterna (1957 års statsverksproposition och riksdagens skrivelse nr 6) för den statliga vägbyggnadsverksamheten under kalenderåret 1958 angivit en ram om 295 milj. kr. För att möjliggöra den av styrelsen beräknade omslutningen under de nya planernas första år har styrelsen i särskild skrivelse i november 1957 därför hemställt om att 1958 års ram måtte höjas till 330 milj. kr.

Den av statsmakterna angivna ramen för år 1958 förutsattes bära höjas, om utvecklingen komme att möjliggöra en ökning av vägbyggnadsverksamheten. Den utveckling, som man nu kan förutse, kännetecknas inom arbetskraftssektorn närmast av en tendens till ökad säsongmässig och yrkesmässig arbetslöshet och har icke bedömts vara av den art att den bör mötas med en vidgning av den ordinarie statliga investeringsverksamheten utan med intensifierade åtgärder genom försorg av de arbetsmarknadsvårdande myndigheterna. Ej heller det ekonomiska läget inom den statliga sektorn företer sådana drag, att förutsättningar kan sägas ha skapats för en ökning av den ordinarie vägbyggnadsverksamheten. Under sådana förhållanden anser jag icke anledning föreligga att frångå den en gång angivna ramen. Viss modifiering härav synes dock bära göras. Enligt den överenskommelse, som träffats med ABA och SAS (prop. 1957: 185) om riktlinjerna för en fortsatt utbyggnad av en storflygplats vid Halmsjön och som av 1957 års riksdag godkänts, skall arbetena på anläggandet av en motorväg norrut från Stockholm i huvudsaklig anslutning till nuvarande riksväg 13 forceras. Detta innebär ett tidigareläggande av medelsförbrukningen. Då emellertid medelsförbrukningsramen för år 1958 icke avpassats härför, synes densamma bära höjas med kostnaderna för detta vägföretag under år 1958 eller med 2 milj. kr. Detta innebär en omslutning för 1958 års väginvesteringar av 297 milj. kr.

Vad därefter beträffar vägbyggnadsverksamheten under tiden efter år 1958 må till en början konstateras, att tidpunkten för den översiktliga vägplanens framläggande icke möjliggjort en behandling av densamma i detta sammanhang. Tid bör ges för närmare studium och bearbetning av det omfattande material utredningen framlagt. Jag är med hänsyn härtill nu icke beredd att närmare diskutera den av delegationen framlagda långsiktiga planen.

För en rationell planläggning av verksamheten torde emellertid vara önskvärt att det på motsvarande sätt som i fjolårets statsverksproposition anges den ram för det ordinarie statliga vägbyggandet under det arbetsår, för vilket medel nu äskas, nämligen för år 1959.

Medelsförbrukningen under de statliga väg- och brobyggnadsanslagen har under åren 1955—1957 uppgått till ca 270, 283 resp. 288 milj. kr. och förutsattes under år 1958 stiga till 297 milj. kr. För år 1959 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskat 360 milj. kr. i enlighet med flerårsplanerna. Den av styrelsen föreslagna medelsomslutningen synes såväl för hela flerårsplansperioden 1958—1962 som för enbart år 1959 ligga icke obetydligt högre än den som 1955 års långtidsutredning ansett sig kunna rekommendera. Å andra sidan bör största möjliga hänsyn tagas till de ökade krav på vägarnas upprustning, som genom den fortgående trafikutvecklingen anmäler sig och som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och dess delegation samt Sveriges handelskamrar närmare belyst. Med beaktande härav och med utgångspunkt från den nu förutsebara ekonomiska utvecklingen torde vägbyggnadsverksamheten för år 1959 böra ges en med ca 10 % ökad omslutning. Vid närmare angivande av *ramen för 1959 års vägbyggande* har jag ansett mig böra förorda ett belopp om 330 milj. kr.

Härvid förutsattes att inom denna ram även skall bestridas kostnaderna under sistnämnda år för arbetena på motorvägen förbi Halmsjön. Sådana omständigheter torde nämligen föreligga, som påkallar en ändrad angelägenhetsordning mellan företagen i de efter i viss mån andra bedömningsgrunder uppgjorda flerårsplanerna, så att detta motorvägsföretag som ett led i upprustningen av riksvägen mellan Stockholm och Uppsala kommer att utföras tidigare än som eljest avsetts.

Vid bedömningen av vad som reellt nedlägges på det allmänna vägnätet i landet bör även beaktas de beredskapsarbeten på vägar och gator, som under senaste år kommit att utföras i ökad omfattning. Under budgetåret 1955/56 har sådana arbeten utförts till en kostnad av 25 milj. kr. och under budgetåret 1956/57 till 47,5 milj. kr. Verksamheten kan beräknas få minst samma omslutning innevarande budgetår och för nästa budgetår har äskats 50 milj. kr. för ändamålet. Härvid bör särskilt uppmärksammas att man under senare år i ökad utsträckning eftersträvat att som beredskapsarbeten på vägar och gator välja sådana objekt, som bedömes ur vägväsendets synpunkt så angelägna, att de upptagits i flerårsplanerna. Numera synes omkring hälften av dessa arbeten avse företag i flerårsplanerna.

Med utgångspunkt från en angiven medelsförbrukning av 297 milj. kr. under år 1958 kan man räkna med att det vid ingången av år 1959 kommer att finnas disponibelt omkring 140 milj. kr. under de statliga vägbyggnadsanslagen, bortsett från de medel, som kan komma att anvisas för budgetåret 1958/59. Med hänsyn till denna behållning torde medelsanvisningen för nästa budgetår under anslagen till Byggande av vägar och broar kunna begränsas till 238 milj. kr.

Det bör få ingå i Kungl. Maj:ts befogenheter på samma sätt som gäller för innevarande budgetår att, om arbetsmarknadsläget så medgiver eller påkallar, bemyndiga vägförvaltningarna att utöka byggnadsverksamheten genom att under budgetåret i förväg taga i anspråk erforderliga belopp av de medel på de kalenderårsberäknade anslagen, som är anvisade för den ordinarie verksamheten under andra halvåret 1959.

Jag förordar alltså, att anslag till *statliga ordinarie väginvesteringar* äskas hos riksdagen med sammanlagt 238 milj. kr.

Under anslaget till *Vissa vägbyggnadsarbeten* har jag, såsom närmare anmäles under anslaget, ansett mig böra äska 4 milj. kr. för att bekosta oförutsedda vägarbeten, som kan komma att aktualiseras i samband med järnvägsnedläggelser o. dyl.

För det *statliga vägunderhållet* har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit övergång till kalenderårsvis beräknad medelsanvisning samt i enlighet härmed anmält ett medelsbehov av 390 milj. kr. för budgetåret 1958/59 och 210 milj. kr. för andra halvåret 1959 eller sammanlagt 600 milj. kr. Ehuru styrelsen framlagt goda skäl för en sådan omläggning, synes det t. v. böra få anstå med denna reform. Vägunderhållsverksamheten bör ges en från 300 till 320 milj. kr. ökad omslutning. Med hänsyn till reservationsbehållningen under anslaget torde medelsanvisningen för nästa budgetår därvid dock kunna begränsas till 305 milj. kr.

I fråga om bidragsanslagen till den *kommunala väghållningen* synes anslaget till Bidrag till byggande av vägar och gator med hänsyn till den stora medelsbehållning, som uppstått på grund av byggnadstillståndskvoteringen på förevarande område, kunna uppföras med blott formellt belopp eller 100 kr. För bidrag till underhåll av vägar och gator föreslår jag oförändrat anslag eller 52 milj. kr.

Vad slutligen beträffar bidragsanslagen till *enskild väghållning* förordar jag en ökning av medelsanvisningen med 2 milj. kr. för bidrag till underhåll av enskilda vägar. Byggnadsanslaget torde upptagas till oförändrat belopp eller 15 milj. kr. Totalt äskas för enskild väghållning 34,5 milj. kr.

För *administration och diverse ändamål* tillstyrker jag under andra anslagspunkter under sju titeln tillhopa ca 48,5 milj. kr. att avräknas mot automobilskattemedlen. Under femte, nionde, tionde, elfte och tolfte huvudtitlarna föreslås därjämte att omkring 90,2 milj. kr. skall avräknas. Totalt skulle alltså för de till administration m. m. hänförliga ändamålen ca 138,8 milj. kr. avräknas mot automobilskattemedlen, vilket i förhållande till innevarande budgetårs anslag innebär en ökning med omkring 59,6 milj. kr.

Enligt den sålunda redovisade beräkningen skulle det totalbelopp, som avses skola täckas av automobilskattemedlen, för budgetåret 1958/59 uppgå till sammanlagt (238 + 4 + 305 + 52 + 34,5 + 138,8) 772,3 milj. kr. eller exakt angivet 772 271 200 kr., vilket innebär en ökning i förhållande

till motsvarande på riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslagsbelopp med omkring 57,5 milj. kr.

Chefen för finansdepartementet har i annat sammanhang beräknat inkomsterna på automobilskattemedlens specialbudget för budgetåret 1958/59 till 1 104,5 milj. kr.

Av detta belopp skulle alltså 772,3 milj. kr. disponeras för att täcka anslag på driftbudgeten. Återstoden, ca 332,2 milj. kr., torde få tillföras budgetutjämningsfonden och där redovisas under särskild titel.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Eliasson m. fl.* (I: 222) och den andra inom andra kammaren av herr *Hedlund m. fl.* (II: 273), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att 1959 års riksdag föreläggas en översiktlig plan för vägbyggandet, att ramen för 1959 års statliga väginvesteringar fastställs till 343 mkr. samt beakta vad i motionen i övrigt anförts;

dels en inom andra kammaren av herrar *von Seth* och *Carlsson* i Stockholm väckt motion (II: 311), i vilken hemställts, att riksdagen måtte besluta att förordna en ram av 360 mkr. för 1959 års investeringar på landsbygdens vägar;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Helmer Persson* och *Norling* (I: 12) och den andra inom andra kammaren av herr *Holmberg m. fl.* (II: 11), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att till Byggnadsavdelningen av vägar och broar för budgetåret 1958/59 anvisa följande reservationsanslag att avräknas mot automobilskattemedlen, nämligen till Byggnadsavdelningen av riksvägar 101 mkr., Byggnadsavdelningen av länsvägar 151 mkr., Byggnadsavdelningen av ödebygdsvägar 9 mkr. och Byggnadsavdelningen av storbroar 10 mkr.;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ohlson m. fl.* (I: 310) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 386), vari hemställts, att riksdagen måtte till Byggnadsavdelningen av länsvägar och till Vissa vägbyggnadsarbeten anvisa reservationsanslag av 127 resp. 10 mkr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Beträffande de skäl motionärerna anför till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionerna II: 273, II: 311, II: 11 och II: 386.

Utskottet. Vid sina anslagsäskanden under förevarande punkt har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utgått från ett av styrelsen, till ledning för länsstyrelserna för arbetet med upprättandet av nya flerårsplaner för åren 1958—62, utarbetat program. Enligt detta skulle investeringarna successivt ökas från 330 mkr. under 1958 och 360 mkr. under 1959 till respektive 410, 480 och 570 mkr. för följande år eller totalt för hela perioden upptagas

med ett belopp av 2 150 mkr. Programmet vore enligt styrelsen närmast att betrakta som ett provisorium, ägnat endast att avhjälpa de största bristerna på det nuvarande vägnätet i fråga om bärighet och framkomlighet. För möjliggörande av den sålunda framlagda planens realiserande fr. o. m. dess första år har styrelsen begärt en höjning av 1958 års ram till 330 mkr. De angivna beloppen överensstämmer för åren 1958—62 med den sedermera av delegationen för översiktlig vägplanering i dess betänkande »Vägplan för Sverige» (SOU 1958: 1 och 2) för perioden 1958—67 framlagda investeringsplanen. I anslutning härtill må nämnas, att den totala kostnaden fram till år 1975 för upprustning av det allmänna och statsbidragsberättigade väg- och gatunätet av delegationen beräknats till ca 21 miljarder kr. Det härmed tillämnade programmet avser icke enligt delegationen och möjliggör ej heller åstadkommandet av ett exklusivt eller i något avseende överdimensionerat vägnät. Syftet säges främst ha varit att söka på ett rimligt sätt tillgodose trafikens behov och näringslivets berättigade krav på möjligheter till ekonomiska transporter, vilket med hänsyn till transportkostnadernas stora andel av produktionskostnaderna framstode som en nödvändig betingelse för fortsatt produktionshöjning och framåtskridande.

Departementschefen anser för sin del anledning icke föreligga att frångå den tidigare angivna ramen om 295 mkr. för 1958. Utvecklingen inom arbetskraftssektorn vore nämligen icke av den art, att den borde mötas med en vidgning av den ordinarie statliga investeringsverksamheten utan med intensifierade åtgärder genom försorg av de arbetsmarknadsvårdande myndigheterna. Ej heller föreläge de ekonomiska förutsättningarna för en sådan vidgning. I anledning av den tidigare ej beräknade forceringen — föranledd av storflygplatsens utbyggnad — av arbetena på riksväg 13 föreslås dock en utökning av ramen med 2 mkr., motsvarande kostnaderna under år 1958 för nämnda företag.

Med hänsyn till vad departementschefen sålunda anfört beträffande det ekonomiska läget anser sig icke heller utskottet kunna tillstyrka att beslut nu fattas om en höjning av den tidigare angivna ramen. Utskottet, som i enlighet härmed icke kan biträda ett i motionerna I: 12 och II: 11 framfört förslag, syftande till en sådan höjning till 330 mkr., kommer under punkten 11 i det följande att yrka avslag på den enligt motionärernas uppfattning härför erforderliga ökningen av medelsanvisningen under de statliga vägbyggnadsanslagen för budgetåret 1958/59.

Den av delegationen för översiktlig vägplanering framlagda vägplanen förklarar sig departementschefen ännu inte beredd att taga ställning till. Med beaktande dock av de på grund av den fortgående, kraftiga trafikutvecklingen ökade kraven på vägarnas upprustning och den belysning härav som lämnats bl. a. av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och delegationen föreslås vägbyggnadsverksamheten för år 1959 böra givas en med ca 10 % ökad omslutning samt ramen härför alltså fastställas till 330 mkr. I nämnda

belopp anses även böra ingå kostnaderna under sistnämnda år för motorvägen till Halmsjön. Med hänsyn till befintliga reservationer å de statliga vägbyggnadsanslagen anses medelsanvisningen för nästkommande budgetår kunna begränsas till 238 mkr. Förutom sistnämnda belopp beräknas — vid nu förutsatt medelsförbrukning under kalenderåret 1958 — en disponibel anslagsreserv om 140 mkr. föreligga vid ingången av kalenderåret 1959.

I anledning av vad departementschefen sålunda föreslagit vill utskottet erinra om sitt uttalande vid fjolårets riksdag, att under de närmaste åren kontinuerliga höjningar borde ske av väginvesteringarna, varvid även i större utsträckning än som tidigare syntes ha skett dessas produktionsfrämjande natur borde beaktas. Utskottet finner det därför tillfredsställande, att en höjning nu befunnits möjlig. Även om vissa skäl tala för att kostnaderna för tidigareläggandet av arbetena på motorvägen förbi Halmsjön bort läggas utanför den föreslagna medelsförbrukningen finner sig utskottet dock — med hänsyn till det samhällsekonomiska läget — kunna godtaga den av departementschefen förordade ramen om 330 mkr. Härav följer att utskottet icke kan biträda den i motionerna I: 222 och II: 273 samt II: 311 föreslagna höjningen av medelsförbrukningen för år 1959 till 343 resp. 360 mkr.

Såsom departementschefen föreslagit bör det få ankomma på Kungl. Maj:t att — därest arbetsmarknadsläget så medgiver eller påkallar — bemyndiga vägförvaltningarna att utöka byggnadsverksamheten genom att under budgetåret i förväg taga i anspråk erforderliga belopp av de medel på de kalenderårsberäknade anslagen, som äro avsedda för den ordinarie verksamheten under andra halvåret 1959.

I anslutning till det föregående vill utskottet också understryka nödvändigheten av att en plan för de fortsatta väginvesteringarna fastställs. Förutsättningen för en ur såväl tekniska som ekonomiska synpunkter rationellt bedriven vägbyggnadsverksamhet torde nämligen vara en investeringspolitik, som ger möjligheter till en mera långsiktig arbetsplanering utan ändringar år från år. Endast härigenom blir det möjligt att utnyttja de fördelar, som stå att vinna genom övergång från mindre till större arbetsföretag på sätt som förordats av bl. a. statsrevisorerna i deras vid 1956 års riksdag avgivna berättelse. Den rådande ovissheten om de kommande årens medelstilleddelning förhindrar också i stor utsträckning utläggandet av större entreprenader, varjämte överblicken av behovet och sysselsättningen i fråga om verkets egen arbetskraft försvåras. Framför allt de stora eftersläpningar som föreligga på vägväsendets område nödvändiggöra en på längre sikt planerad, kraftigt utökad byggnadsverksamhet. I avvaktan på det program här för som begärdes redan av fjolårets riksdag och vilket utskottet — i enlighet med yrkande i motionerna I: 222 och II: 273 — förutsätter komma att framläggas i nästkommande års statsverksproposition, synes den av väg- och

vattenbyggnadsstyrelsen framlagda planen böra läggas till grund för verksamheten. Det förtjänar därvid särskilt framhållas att planen, såsom i det föregående nämnts, sammanfaller med det program som av delegationen för översiktlig vägplanering — sammansatt av representanter för näringslivet, trafikantorganisationerna och vägväsendet jämte nationalekonomisk och näringsgeografisk expertis — enhälligt och med stöd av ett omfattande utredningsmaterial förordat i sitt betänkande. Nämnas må även att delegationen, som starkt understrukit nödvändigheten av att planen utan uppskov realiserar fr. o. m. år 1958, för tiden efter 1962 föreslagit en successiv ökning av de statliga väginvesteringarna med 100 mkr. per år fram till år 1967. Mot bakgrund härav torde det stå klart att den av styrelsen framlagda femårsplanen i vart fall icke innebär någon överskattning av medelsbehovet. Utskottet har därför, med beaktande jämväl av vad i övrigt anförts och utan föregripande av senare överväganden i anledning av delegationens förslag, funnit sig böra förorda att planen — om ock med den förskjutning i tiden som föranledes av utskottets ställningstagande beträffande omslutningen av 1958 och 1959 års investeringar — i princip fastställs som ett program för de kommande åren.

Departementschefen har vid sin behandling av frågan om investeringarnas storlek framhållit, att vid bedömningen av vad som reellt nedlägges på det allmänna vägnätet även böra beaktas de beredskapsarbeten på vägar och gator som under senare år kommit att utföras i ökad omfattning. Under såväl innevarande som nästa budgetår beräknas denna verksamhet få en omslutning av minst ca 50 mkr. Omkring hälften av dessa arbeten avsåg företag i flerårsplanerna. Under anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten har vidare föreslagits en sådan omläggning, att sysselsättningsarbeten för väg- och vattenbyggnadsverkets egna arbetare icke längre skola komma till utförande med anlitande av medel under detta anslag. I stället skall under femte huvudtiteln upptagas ett särskilt anslag, benämnt Beredskapsarbeten på vägar och gator, att avräknas mot automobilskattemedlen och avsett att bereda sysselsättning åt friställd arbetskraft utanför vägväsendet. Det förutsättes härvid att den ordinarie vägbyggnads- och vägunderhållsverksamheten så planeras och bedrivs, att jämn sysselsättning av väg- och vattenbyggnadsverkets vägarbetare året om ernås.

Utskottet vill i anledning härav framhålla, att en klar gräns bör dragas mellan den ordinarie investeringsverksamheten och de med medel från beredskapsanslag bedrivna arbetena. De senare böra sålunda enligt utskottets uppfattning läggas helt utanför den förstnämnda verksamheten. Anslaget för nämnda arbeten, vilka utskottet förutsätter komma att bedrivas så effektivt som möjligt, bör således utnyttjas utan förfång för det ordinarie vägbyggandet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den föreslagna anslagsomläggningen, utgår dock härvid från att vid uppkommande behov föreliggande möjligheter utnyttjas att — för bere-

dande av jämn sysselsättning för i första hand väg- och vattenbyggnads-
väsendets egen arbetarkår — sådan ökning av den ordinarie byggnads-
verksamheten vidtages som ett ianspråktagande av befintliga anslagsreser-
vationer medgiver.

Beträffande frågan om beräkningen av de för nästa budgetår äskade
anslagen får utskottet anföra följande.

Departementschefen har, med hänsyn till befintliga reservationer å an-
slagen till byggande av vägar och broar, förordat en medelsanvisning härför
om 238 mkr. Bidragsanslaget till Byggande av vägar och gator har av
samma anledning upptagits med ett formellt belopp av 100 kr. Anslaget till
Underhåll av vägar och gator däremot upptages med ett belopp av oför-
ändrat 52 mkr. Utskottet, som biträder Kungl. Maj:ts förslag i dessa delar,
tillstyrker även den förordade medelsanvisningen om 4 mkr. till Vissa väg-
byggnadsarbeten, för vilket ändamål väg- och vattenbyggnadsstyrelsen
hemställt om ett anslag av 10 mkr. Styrelsen har därvid förutsatt att under
anslaget medel bl. a. skola ställas till dess förfogande för att möjliggöra en
utjämnning av sysselsättningen för väg- och vattenbyggnadsverkets egen
arbetarkader. Då, såsom tidigare berörts, departementschefen icke ansett
så böra ske beräknas enligt vad utskottet erfarit den förordade medelsan-
visningen — avseende främst oförutsedda vägarbeten i samband med ned-
läggningar av icke bärkraftiga järnvägslinjer — bliva tillräcklig för sitt
ändamål.

Den av departementschefen föreslagna reduceringen av anslaget torde
således inte, såsom i motionerna I: 310 och II: 386 synes ha förutsatts, avse
medelsanvisningen till sistnämnda ändamål. Det i motionerna framförda
förslaget om en höjning av anslaget med 6 mkr. och en motsvarande sänk-
ning av anslaget till Byggande av länsvägar finner sig utskottet med hän-
syn bl. a. härtill icke kunna biträda. Utskottet, som i sammanhanget vill
erinra om att vid den fortlöpande planering som sker inom väg- och vatten-
byggnadsverket även beaktas i anledning av aktuella eller väntade fram-
tida järnvägsnedläggningar uppkommande ytterligare vägbehov samt att
medel härför inräknas under främst anslaget till länsvägar, kommer under
respektive punkter i det följande att avstyrka bifall till motionerna i fråga.

Ej heller har utskottet något att erinra mot att bidragsanslagen till
enskild väghållning i enlighet med departementschefens förslag uppräknas
med 2 mkr. till 34,5 mkr. Utskottet, som under vederbörande punkter kom-
mer att hemställa att ifrågavarande anslag anvisas med de av Kungl. Maj:t
äskade beloppen, kommer att i anslutning härtill ingå på vissa motionsledes
framställda yrkanden.

I fråga om det stalliga vägunderhållet har departementschefen icke an-
sett sig kunna tillstyrka väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag, inne-
bärande en övergång till kalenderårsvis beräkning medelsanvisning samt

i överensstämmelse härmed anslag för nästa budgetår om 600 mkr., varav 390 mkr. för tiden 1 juli 1958—30 juni 1959 och 210 mkr. för andra halvåret 1959. Departementschefen anser dock en ökning motiverad av verksamhetens omslutning från 300 mkr. för innevarande budgetår till 320 mkr. för nästa budgetår. Med hänsyn till föreliggande reservationsmedelsbehållning anses anslaget för nästa budgetår kunna begränsas till 305 mkr.

I anledning av en av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gjord framställning om medelsförstärkning för innevarande budgetår har Kungl. Maj:t numera ställt 10 mkr. av den föreliggande reservationsmedelsbehållningen till styrelsens förfogande. De medel som sålunda sammanlagt skulle stå till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens disposition för innevarande budgetår torde emellertid enligt utskottets mening — med hänsyn till bl. a. förutsedda svårigheter i samband med vårens tjällossning — icke bliva tillräckliga för sitt ändamål. Det anförda innebär att den av Kungl. Maj:t angivna förutsättningen för anslagsberäkningen icke kommer att vara för handen. Mot bakgrund härav har utskottet, som finner det vara angeläget att det befintliga vägnätet hålles i ett i möjligaste mån tillfredsställande skick, funnit sig böra förorda en i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 15 mkr. förhöjd medelsanvisning för nästa budgetår. Utskottet, som vidare förutsätter dels att återstående reservationsmedelsbehållning å anslaget för innevarande budgetår efter prövning av Kungl. Maj:t ställes till väg- och vattenbyggnadsverkets förfogande, dels ock att anslaget för budgetåret 1958/59 vid budgetårets ingång i sin helhet ställes till verkets förfogande, kommer att under följande punkt hemställa om den sålunda förordade medelsanvisningen.

För administration och diverse ändamål slutligen ha äskats sammanlagt ca 138,8 mkr. Vid bifall härtill liksom till vad utskottet under förevarande punkt förordat skulle de mot automobilskattemedlen avräknade anslagen för nästa budgetår uppgå till totalt (238 + 4 + 320 + 52 + 34,5 + 138,8) 787,3 mkr. I förhållande till motsvarande på riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslag innebär detta en ökning med ca 72,5 mkr. Då automobilskattemedelsinkomsterna beräknats till 1 104,5 mkr., skulle således det under budgetutjämningsfonden redovisade överskottet på vägväsendets specialbudget komma att öka med 317,2 mkr.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av departementschefens uttalande under förevarande punkt och motionerna I: 222 och II: 273 samt med avslag å motionen II: 311, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anför.

10:o) **Vägunderhållet.** Kungl. Maj:t har (punkt 10, s. 63—66) föreslagit riksdagen att till Vägunderhållet för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 305 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett belopp om 300 mkr. Vid utgången av budgetåret 1956/57 förelåg en reservation av 21,7 mkr. å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknar, att sedan tidpunkten för avlåtandet av petita för budgetåret 1957/58 vissa fördyringar uppkommit till följd av nya kollektivavtal och höjda materialpriser. Dessa fördyringar kunna räknat per budgetår och under oförändrad omfattning av verksamheten uppskattas till 16,5 mkr. Härifrån avgå 4,5 mkr. till följd av ökad längd belagda vägar. Nettokostnadsökningen utgör alltså 12 mkr. Då styrelsen, som anförts i det föregående, nu beräknar anslaget för ett och ett halvt budgetår i samband med en föreslagen kalenderårsberäkning av vägunderhållsmedlen, representera kostnadsökningarna 18 mkr.

Beträffande de skäl i övrigt som styrelsen anfört till stöd för sitt medelsäskande för vägunderhållsanslaget torde få hänvisas till propositionen (s. 63—65).

Styrelsens framställning utmynnar i en hemställan om 600 mkr. i anslag för nästa budgetår, varav 210 mkr. avsetts för andra halvåret 1959.

Departementschefen har anfört följande.

»Under budgetåret 1956/57 uppgick kostnaderna för det statliga vägunderhållet till ca 284 milj. kr. Detta innebar en ökning i förhållande till omslutningen under budgetåret 1955/56 med totalt omkring 20 milj. kr. För innevarande budgetår är anslaget upptaget med 300 milj. kr., vilket medger en utgiftsökning av minst 15 milj. kr. Vid anslagsanvisningen har någon skillnad ej gjorts mellan medel för normalt underhåll och medel för enklare beläggning och olika slags förstärkningsarbeten i anslutning härtill.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har på förebragta skäl föreslagit en omläggning av anslagsanvisningen att i fortsättningen liksom anslagen till vägbyggnader avse utgifter under kalenderår i stället för budgetår. I enlighet härmed skulle för budgetåret 1958/59 anvisas medel för tiden den 1 juli 1958—31 december 1959. För budgetåret 1958/59 föreslår styrelsen en medelsökning med 90 milj. kr. till 390 milj. kr. För andra halvåret 1959 motsvarar detta enligt den fördelning av utgifter per halvår, som hittills erfarenhetsmässigt visat sig föreligga, ett medelsbehov av 210 milj. kr. Sammanlagt äskar alltså styrelsen (390 + 210) 600 milj. kr. för det statliga vägunderhållet.

Såsom tidigare anmälts i den allmänna översikten synes med den föreslagna övergången till kalenderårsvis beräknad anslagsanvisning t. v. böra anstå. Förevarande anslag torde därför böra beräknas för medelsbehovet under budgetåret 1958/59. Vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört rörande behovet av en intensifierad underhållsverksamhet utgör ett starkt motiv för en ökad medelsförbrukning. Jag tillstyrker därför att medel stäl-

les till styrelsens förfogande som möjliggör en omslutning av verksamheten under nästa budgetår av 320 milj. kr. Med hänsyn till den reservationsmedelsbehållning, som föreligger under anslaget, kan behovet av ytterligare anslagsmedel med denna målsättning beräknas till 305 milj. kr. för budgetåret 1958/59.

Slutligen har jag ingenting att erinra mot styrelsens anmälda avsikt att liksom hittills i fortsättningen från förevarande anslag bestrida smärre utgiftsbelopp för t. ex. vissa utredningar rörande vägunderhållsmetoder och andra liknande åtgärder, som äger samband med vägunderhållet.»

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under föregående punkt anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, till *Vägunderhållet* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 320 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

11:0) **Byggande av vägar och broar.** Kungl. Maj:t har (punkt 11, s. 66—68) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1958/59 till byggande av vägar och broar anvisa i statsrådsprotokollet angivna reservationsanslag å tillhoppa 238 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Av nedanstående sammanställning framgår bl. a. till förenämnda ändamål för innevarande budgetår anvisade och för nästa budgetår äskade medel.

	Anslag 1956/57	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Anslag 1957/58	Styrelsens förslag 1958/59	Departements- chefens förslag 1958/59
	Mkr.	Mkr.	Mkr.	Mkr.	Mkr.	Mkr.
8. Byggande av riksvägar	130	88,7	159,5	60	135	89
9. Byggande av länsvägar	234	191,2	238,7	103	200	133
10. Byggande av ödebygds- vägar	12	10,2	13,2	5,5	11	7
11. Byggande av storbroar	14	11,4	22,4	6,5	14	9
	390	301,5	433,8	175	360	238

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har inledningsvis lämnat en redogörelse för ställningen å hithörande anslag (s. 66 och 67).

Styrelsen föreslår att investeringsverksamheten under år 1959 anpassas efter en omslutning av 360 mkr., vilket belopp överensstämmer med vad som angivits i styrelsens direktiv för flerårsplanerna för åren 1958—1962.

I fråga om avvägningen mellan de skilda anslagsändamålen är styrelsen av den bestämda uppfattningen, att riksvägarna jämte vissa av de mera trafikerade länsvägarna måste givas prioritet vid den fortsatta utbyggnaden. Det allmänna vägnätet på landsbygden omfattar ca 92 000 km.,

varav 4,8 % riksvägar, 21,7 % genomgående länsvägar och 73,5 % övriga länsvägar. Av det totala antalet fordonskilometer på dessa vägar hänförde sig år 1953 24 % till riksvägarna, 31 % till de genomgående länsvägarna och 45 % till övriga länsvägar. Riksvägarna ha sålunda en belastning, som avsevärt överstiger övriga vägars. Härtill kommer att den årliga trafikökningen är betydligt kraftigare på riksvägarna än på övriga vägar. Då dessutom äskade medel väsentligt understiga föreliggande behov, är det särskilt viktigt att tillgängliga medel användas på de vägar, som göra största nyttan i trafiken.

Styrelsen föreslår följande fördelning av det för år 1959 begärda anslagsbeloppet.

Anslag till byggande av	Procentuell fördelning 1955/58	Belopp i mkr. 1959	Procentuell fördelning 1959
riksvägar	32,2	135	37,5
länsvägar	60,9	200	55,6
ödebygdsvägar	3,2	11	3,0
storbroar	3,7	14	3,9
	100,0	360	100,0

Departementschefen erinrar till en början om att medelförbrukningen för den statliga ordinarie väg- och brobyggnadsverksamheten under år 1956 enligt av Kungl. Maj:t fastställd investeringsram uppgick till 275 mkr. jämte ca 8 mkr. för Sveriges kostnadsandel under detta år i Trondheimsvägen eller tillhopa 283 mkr. I oktober 1956 fastställde Kungl. Maj:t ramen för väginvesteringarna under kalenderåret 1957 till 282 mkr. jämte Sveriges kostnader under året för Trondheimsvägen. Enligt uppgift från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen kunde medelförbrukningen under sistnämnda år beräknas komma att uppgå till ca 288 mkr.

Därefter övergår departementschefen till de statliga väginvesteringarna under kalenderåret 1958 och konstaterar därvid att 1957 års riksdag i enlighet med förslag i samma års statsverksproposition angivit en ram om 295 mkr. inberäknat ett mindre återstående belopp för Trondheimsvägen, som väntades bli färdig hösten 1958. Härvid underströk riksdagen föredragande statsrådets uttalande, att, om utvecklingen så medgäve, rambeloppet borde höjas. Såsom departementschefen berört i den allmänna översikten hade enligt Kungl. Maj:ts bedömning utvecklingen emellertid icke undergått sådan förändring som gäve anledning till någon väsentlig höjning av ramen. För att kunna påbörja byggandet av motorväg till den planerade storflygplatsen vid Halmjön redan år 1958 torde dock väg- och vattenbyggnadsstyrelsen böra erhålla tillstånd att utöver angiven ram få förbruka 2 mkr. för tidigareläggande av berörda vägföretag. För år 1958 torde man alltså böra utgå från en medelförbrukning av sammanlagt ca 297 mkr.

För år 1959 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskat 360 mkr. i enlighet med de av styrelsen reviderade flerårsplanerna, som för åren 1958 och 1959 av styrelsen upptagits till 330 resp. 360 mkr. Såsom skedde förra året anser departementschefen att det redan i statsverkspropositionen bör anges en ram, som styrelsen har att beakta för väginvesteringarna under nästkommande kalenderår. Såsom anförts i den allmänna översikten har därvid en ram om 330 mkr. förordats för år 1959. Beräknade medelsbehållningar under vägbyggnadsanslagen motivera att anslagen för nästa budgetår därvid ej behöva upptagas med mer än sammanlagt 238 mkr.

Departementschefen övergår sedan till frågan hur totalbeloppet för budgetåret 1958/59 (arbetsåret 1959) skall fördelas på de fyra anslagen till byggande av vägar och broar. För innevarande budgetår är anvisade medel till väginvesteringarna fördelade med 34,2 % på riksvägarna, 59 % på länsvägarna, 3,1 % på ödebygdsvägar och 3,7 % på storbroar. Styrelsen hade föreslagit en fördelning som i stort innebure en viss förskjutning till förmån för riksvägarna. Departementschefen anser att den av styrelsen föreslagna medelsfördelningen i princip bör godtagas. I enlighet härmed förordas följande fördelning av anslagsmedlen för nästa budgetår, nämligen 89 mkr. eller 37,5 % på anslaget till Byggande av riksvägar, 133 mkr. eller 55,6 % på anslaget till Byggande av länsvägar, 7 mkr. eller 3,0 % på anslaget till Byggande av ödebygdsvägar samt 9 mkr. eller 3,9 % på anslaget till Byggande av storbroar.

I motionerna I: 12 och II: 11 har hemställts om en höjning av anslagsanvisningen till ifrågakvarande ändamål med 33 mkr. (jfr punkten 9).

Vidare har i motionerna I: 310 och II: 386, såvitt nu är i fråga, yrkats en minskning av anslaget till Byggande av länsvägar med 6 mkr. (jfr punkten 9).

Utskottet. Såsom framgått redan av punkten 9 i det föregående har utskottet intet att erinra mot att anslagen till byggande av vägar och broar i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag anvisas med tillhoppa 238 mkr. Utskottet avstyrker i enlighet härmed bifall till motionerna I: 12 och II: 11, i vilka hemställts att förevarande anslag måtte upptagas till ett belopp av tillhoppa 271 mkr., samt motionerna I: 310 och II: 386, i vilka, såvitt nu är i fråga, hemställts om en minskning med 6 mkr. av anslaget till Byggande av länsvägar.

Utskottet, som även biträder Kungl. Maj:ts förslag i fråga om fördelningen de skilda anslagen emellan, får — under hänvisning jämväl till vad utskottet under punkten 9 anfört — hemställa,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 12 och II: 11, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, för budgetåret 1958/59 anvisa följande reservationsanslag, att avräknas mot automobilskattemedlen, nämligen

- a) *Byggande av riksvägar* kr 89 000 000
 b) *Byggande av ödebygdevägar* » 7 000 000
 c) *Byggande av storbroar* » 9 000 000;

II. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 12 och II: 11 samt I: 310 och II: 386, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, för budgetåret 1958/59 till *Byggande av länsvägar* anvisa ett reservationsanslag av 133 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

12:o) **Vissa vägbygnadsarbeten.** Kungl. Maj:t har (punkt 12, s. 69—71) föreslagit riksdagen att till Vissa vägbygnadsarbeten för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 35 mkr. Vid utgången av budgetåret 1956/57 förelåg en reservation av 1,1 mkr. å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och *arbetsmarknadsstyrelsen* ha för nästa budgetår äskat 10 mkr.

Departementschefen har anfört följande.

»Arbetsmarknadsstyrelsen och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i samråd föreslagit, att medel för sådana väg- och gatuarbeten, som arbetsmarknadsstyrelsen behöver igångsätta för att bereda sysselsättning åt friställd arbetskraft utanför vägväsendet, måtte anvisas under femte huvudtiteln medan under förevarande anslag medel ställes till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande för att möjliggöra en utjämning av sysselsättningen för väg- och vattenbyggnadsverkets egen arbetarekader.

En sådan uppdelning på två anslag synes emellertid mindre lämplig. De medel, som behövs för att bedriva väg- och gatuarbeten i sysselsättningsyfte, torde böra anvisas under ett och samma anslag, att avräknas mot automobilskattemedlen. Med hänsyn till det ifrågasatta anslagets användningsområde synes detsamma naturligt höra hemma under femte huvudtiteln. I enlighet härmed har statsrådet och chefen för socialdepartementet vid anmälan denna dag av anslag under femte huvudtiteln för ifrågasvarande ändamål äskat medel om 50 milj. kr. under ett särskilt anslag till Beredskapsarbeten på vägar och gator, att avräknas mot automobilskattemedlen. För väg- och vattenbyggnadsstyrelsens del förutsattes härvid, att den ordinarie vägbyggnads- och vägunderhållsverksamheten framdeles så planeras och bedrivs att jämn sysselsättning av väg- och vattenbyggnadsverkets vägarbetare året om ernås.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har också föreslagit, att medel reserveras under detta anslag att användas för oförutsedda vägarbeten, som icke hunnit eller ej lämpligen kan inordnas i den ordinarie planläggningen. Av särskild aktualitet är därvid vägarbeten i samband med de nedläggelser av icke bärkraftiga järnvägslinjer, vilka kan komma ifråga såsom ett led i rationaliseringen av och anpassningen efter ändrade trafikbetingelser av verksamheten vid statens järnvägar. En mer omfattande järnvägsnedläggelse i visst område kan föranleda justering av gällande flerårsplaner för den ordinarie vägbyggnadsverksamheten. Även vid enstaka bandelars nedläggande försämras bygdens hittillsvarande kommunikationssystem. Järnvägens trafik kommer att hänvisas till landsväg. Behov kan därvid uppstå att förstärka befintliga vägar resp. att nyanlägga väg. I sådana fall synes möjligheter böra föreligga att ställa medel till förfogande för vägbyggnadsarbeten vid sidan av den ordinarie planläggningen. Det är för dagen icke möjligt att närmare ange, vilka arbeten som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i samråd med järnvägsstyrelsen av denna anledning kan komma att behöva aktualisera under nästa budgetår. Ett icke alltför ringa belopp bör dock avses för dylika oförutsedda företag, till vilka i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag även torde böra hänföras vägar i samband med kraftverksbyggen etc.

Med beaktande av den reservationsmedelsbehållning, vilken finnes under anslaget och som står till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande, beräknar jag behovet av ytterligare medel under budgetåret 1958/59 till sammanlagt 4 milj. kr. för oförutsedda vägföretag i samband med järnvägsnedläggelser o. dyl.»

I motionerna I: 310 och II: 386 har, såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen till förevarande ändamål måtte anvisa ett reservationsanslag av 10 mkr. (jfr punkten 9).

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 9 anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 310 och II: 386, såvitt nu är i fråga, till *Vissa vägbyggnadsarbeten* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

13:o) **Bidrag till underhåll av vägar och gator.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 71 och 72) och under hänvisning jämväl till vad utskottet under punkten 9 anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 52 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

14:o) **Bidrag till byggande av vägar och gator.** Kungl. Maj:t har (punkt 14, s. 72—74) föreslagit riksdagen att till Bidrag till byggande av vägar och gator för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 100 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 45 mkr. Vid utgången av budgetåret 1956/57 förefanns en reservation av 192,3 mkr. å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 110 mkr.

Över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning har *arbetsmarknadsstyrelsen* avgivit utlåtande.

Departementschefen har anfört följande.

»Den nu aktuella anslagsberäkningen avser bidragsbehovet för kalenderåret 1959.

De under kalenderåret 1956 enligt för åren 1956 och 1957 fastställd fördelningsplan utförda bidragsberättigade arbetena å vägar och gator inom städer och samhällen, som är egna väghållare, motsvarar en bidragstilldelning av ca 60 milj. kr. Under år 1957 beräknas arbeten motsvarande ett bidragsbelopp av inemot 80 milj. kr. bli utförda. Om det visar sig, att anläggningsverksamheten får denna omslutning, skulle vid 1958 års början finnas ca 90 milj. kr. i reell behållning av statsbidragsmedel för fortsatt byggnadsverksamhet. Härtill kommer de för budgetåret 1957/58 anvisade bidragsmedlen om 45 milj. kr. För byggnadsverksamheten under åren 1958 och 1959 skulle alltså finnas disponibla i reell behållning ca 135 milj. kr. Samtidigt kan konstateras att den kassamässiga behållningen vid utgången av budgetåret 1956/57 uppgick till 192 milj. kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bör vid genomförandet av sin för åren 1958—1959 uppgjorda fördelningsplan ha att räkna med att medel kommer att anvisas i den utsträckning, som möjliggör en bidragsutbetalning i enlighet med byggnadstillståndsgivningen. Med hänsyn till den betydande behållningen under anslaget synes man f. n. därvid dock icke behöva räkna med någon ytterligare medelsanvisning för nästa budgetår. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen måste emellertid för undvikande av en administrativt betungande omläggning av bidragssystemet givas rätt att för verksamheten under år 1959 i enlighet med fördelningsplanen ställa statsbidrag i utsikt till berörda städer och samhällen intill vad som motsvarar den sammanlagda byggnadsvolym som kan uppnås under år 1958.»

Utskottet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och under hänvisning till vad utskottet under punkten 9 anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 100 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

15:o) **Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 15, s. 75 och 76) föreslagit riksdagen att dels till Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 19 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen, dels ock medgiva att under budgetåret 1958/59 statlig lånegaranti må beviljas för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar intill ett totalbelopp av 500 000 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknar behovet av underhållsbidragsmedel under år 1958 för 1940—1957 års enskilda vägar till ca 15,7 mkr. och till 1958 års vägar till 0,9 mkr. samt till iståndsättningsbidrag för 1943, 1948, 1953 och 1958 års vägar till sammanlagt 4 mkr. och till redskapsbidrag till 0,6 mkr. Medelsbehovet för budgetåret 1958/59 skulle sålunda uppgå till $(15,7 + 0,9 + 4,0 + 0,6 =)$ 21,2 mkr. Med hänsyn till förefintliga reservationer och erfarenhetsmässiga besparingar beräknar styrelsen kunna fullfölja verksamheten med ett anslag å 19,5 mkr.

Styrelsen hemställer vidare, att statlig kreditgaranti för lån till anskaffande av vägunderhållsmaskiner måtte få beviljas intill ett belopp av 500 000 kr.

Departementschefen har icke funnit anledning till erinran mot styrelsens beräkningar.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Jonasson* och *Axel Emanuel Andersson* (I: 166) och den andra inom andra kammaren av herr *Eriksson* i *Bäckmora m. fl.* (II: 189), i vilka hemställts att statsbidraget till underhåll av enskilda vägar m. m. må utgå med 70 procent av den beräknade underhållskostnaden, dock i fall då synnerliga skäl därtill äro med 85 procent av sagda kostnad, samt att anslaget i motsvarande mån uppräknas.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionen II: 189.

Utskottet. Den kraftiga trafikökningen under de senaste åren har, såsom i motionerna I: 166 och II: 189 framhållits, medfört ökade krav även på de enskilda vägarna i fråga om såväl bärighet som standarden i övrigt och därmed en ökad ekonomisk börda för de intressenter som ha att ombesörja denna väghållning. Starka skäl kunna därför onekligen åberopas som skäl för höjning av den procentsats efter vilken statsbidrag nu utgår

till underhåll av enskilda vägar. En sådan höjning skulle också stå i god överensstämmelse med utskottets tidigare gjorda uttalande, att successiva förbättringar av förhållandena på förevarande område böra komma till stånd. Med hänsyn jämväl till de ekonomiska konsekvenserna härav för statsverkets del har utskottet emellertid icke funnit sig berett att — enbart på grundval av det förslag härutinnan som framlagts i motionerna — nu förorda en sådan ändring av bidragsbestämmelserna. Utskottet, som följaktligen yrkar avslag på motionerna i fråga, har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag till anslagsberäkning och ej heller till förslaget om beviljande av statlig lånegaranti för lån till inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 166 och II: 189, till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 19 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

II. att riksdagen må medgiva, att under budgetåret 1958/59 statlig lånegaranti må beviljas för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar intill ett totalbelopp av 500 000 kr.

16:o) **Bidrag till byggande av enskilda vägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 16, s. 76 och 77) föreslagit riksdagen att till Bidrag till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till ifrågavarande ändamål ha för innevarande budgetår anvisats 15 mkr. Vid utgången av budgetåret 1956/57 fanns en reservation av 21,5 mkr. å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag för nästa budgetår av 16 mkr.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens framställning får utskottet hänvisa till propositionen (s. 76 och 77).

Departementschefen har vid beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår under hand erfarit av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att man numera, sedan bättre överblick vunnits över medelsdispositionen under innevarande budgetår, än vad som var möjligt vid tidpunkten för petitaframställningen, kan utgå från en medelsbehållning vid slutet av år 1957, som är över 1 mkr. större än som tidigare beräknats. Under sådana förhållanden kan departementschefen efter samråd med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förorda att anslaget upptages till oförändrat belopp under nästa budgetår.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 9 anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

17:o) **Utredningar.** Motsvarande anslag är i gällande riksstat benämnt Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, s. 77—79), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 10 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utredningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 435 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

18:o) **Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser.** Kungl. Maj:t har (punkt 18, s. 79 och 80) föreslagit riksdagen att till Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt att anslaget höjes med 100 000 kr. till 115 000 kr., varav 100 000 kr. avses för en vägkongress i Rio de Janeiro år 1959.

Departementschefen anser att deltagandet från svensk sida i den planerade internationella vägkongressen i Rio de Janeiro bör begränsas samt förordar, att anslaget härför samt för övriga utgifter upptages med 50 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *Löfgren m. fl.* väckt motion (II: 219), i vilken, så vitt nu är i fråga, hemställts att förevarande anslag uppföres med 25 000 kr.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande torde få hänvisas till motionen.

Utskottet finner i likhet med departementschefen anslagsanvisningen under förevarande punkt kunna reduceras från av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskade 115 000 kr. till 50 000 kronor. Härav följer att utskottet icke kan biträda det i motionen II: 219 framställda yrkandet om en ytterligare nedskärning av anslaget till 25 000 kr. Utskottet hemställer i enlighet härmed,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 219, såvitt nu är i fråga, till *Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

19:o) **Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvär m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 19, s. 80) föreslagit riksdagen att till Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvär m. m. anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 55 000 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om en anslagshöjning med 10 000 kr.

Departementschefen har förordat att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

I motionen II:219 har, såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen måtte besluta att förevarande anslag uppföres med ett formellt belopp av 100 kr.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande torde få hänvisas till motionen.

Utskottet anser för sin del anslaget böra upptagas med av departementschefen äskat belopp om 55 000 kr. och kan följaktligen icke biträda det i motionen II:219 framförda yrkandet om en minskning av medelsanvisningen till allenast ett formellt belopp av 100 kr. Utskottet hemställer i enlighet härmed,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II:219, såvitt nu är i fråga, till *Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvär m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

20:o) **Avsättning till statens automobilskattemedelsfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 81) får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 100 kr.

21:o) **Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp.** Kungl. Maj:t har (punkt 21, s. 81—84) föreslagit riksdagen att till Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 000 kr.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats 30 mkr. Vid utgången av budgetåret 1956/57 förelåg en behållning av 20 mkr. å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 50 mkr.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 81 och 82).

Departementschefen har anfört följande.

»I ett den 3 december 1956 avgivet betänkande 'Förenklad statsbidragsgivning' har allmänna statsbidragsutredningen behandlat bl. a. frågan om en reform av reglerna om bidrag till vatten- och avloppsanläggningar. Förslagen innebär radikala ändringar beträffande det sätt, på vilket man vid bidragsberäkningen skall ta hänsyn till anläggningens kostsamhet och skatteunderlaget per invånare i den kommun, där anläggningen kommer till utförande. Medan man f. n. beräknar bidragen på grundval av anläggningens uppskattade årskostnad, skall man enligt förslaget i stället räkna med den i förväg uppskattade kostnaden för anläggningens utförande. För gradering av bidragsbeloppen med hänsyn till skatteunderlaget per person i den bidragstagande kommunen föreslås en formel, som innebär, att kommunens skatteunderlag jämföres med medelskatteunderlaget för rikets samtliga kommuner, i stället för nuvarande system med gradering av bidragen efter en glidande skala.

Förslaget har i flera hänseenden stora förtjänster jämfört med gällande bidragssystem. Bl. a. förtjänar framhållas, att förslaget innebär vissa garantier för bidragens värdebeständighet och medför att bidragsberäkningen förenklas. Förslaget är emellertid främst uppbyggt med tanke på andra bidragsformer, och en anpassning till förhållandena på förevarande område möter svårigheter.

Inom kommunikationsdepartementet har, sedan remissbehandlingen av betänkandet slutförts, ett omfattande arbete nedlagts på att överarbeta förslaget med hänsyn till de särskilda förhållandena på vatten- och avloppsområdet. Det har därvid visat sig, att en övergång till de föreslagna nya principerna visserligen rent teoretiskt sett kan genomföras utan att påverka behovet av statsbidragsmedel men i praktiken ger upphov till övergångssvårigheter, vilka icke kan övervinnas på annat sätt än genom en höjning av bidragsanslaget. Vid sådant förhållande och då det ekonomiska läget f. n. nödvändiggör stor återhållsamhet med statens utgifter, är tidpunkten knappast lämplig att nu förverkliga förslaget. Härtill kommer att av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen senast tillhandahållna uppgifter om utfallet av den nuvarande bidragsgivningen ger anledning till tvekan, huruvida motsvarande av utredningen redovisat, tidigare från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen erhållet prognosmaterial kan läggas till grund för en jämförelse mellan det gällande och det föreslagna bidragssystemet. Verkningsarna av reformen låter sig därför icke i nuvarande läge bedöma med någon större grad av säkerhet.

Jag är därför icke beredd att framlägga förslag som innebär övergång till det av utredningen förordade bidragssystemet.

Vad beträffar storleken av bidragsanslaget råder sedan åtskilliga år den situationen, att tillgängliga medel visat sig otillräckliga och att en betydande balans av bidragsärenden därför uppstått. Det måste betecknas som i och för sig angeläget, att anslagstilldelningen bättre anpassas efter behovet. Under nuvarande förhållanden är det emellertid icke möjligt att framlägga en hållbar plan för avveckling av balansen. Jag föreslår därför, att bidragsanslaget utgår med samma belopp som under innevarande budgetår.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Nyström m. fl.* (I: 167) och den andra inom andra kammaren av herr *Wiklund m. fl.* (II: 190), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att förevarande anslag upptages till 35 mkr.;

dels en inom första kammaren av herrar *Helmer Persson och Norling* väckt motion, (I: 82), i vilken hemställts, att anslaget upptages med 50 mkr. för nästa budgetår;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Johan Persson och Sundelin* (I: 47) och den andra inom andra kammaren av herr *Hamrin* i Kalmar *m. fl.* (II: 56), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att medel från Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp jämväl under budgetåret 1958/59 må utgå till forsknings- och försöksverksamhet beträffande vatten- och avloppsfrågorna.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionerna II: 190, I: 82 och II: 56.

Utskottet. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som under förevarande punkt hemställt om ett anslag för nästa budgetår om 50 mkr., framhåller i anslutning härtill att de för innevarande budgetår beviljade medlen till övervägande del beräknas bli tagna i anspråk för bidrag till företag som påbörjats under år 1953 eller tidigare. Väntetiden för erhållande av bidrag kommer därför den 1 juli 1958 att ha stigit till i genomsnitt 4½ år. Balansen av bidragsärenden, räknad i anläggningskostnader, beräknas vidare att vid utgången av budgetåret 1958/59 uppgå till ca 505 mkr. Även med ett årligt bidragsanslag av begärd storlek skulle det taga en tid av minst fyra år, innan den önskvärda balansen mellan tillgång och anspråk på bidragsmedel uppnås.

Departementschefen, som emellertid föreslår att anslaget upptages med ett i förhållande till innevarande budgetår oförändrat belopp om 30 mkr.,

förklarar sig vidare ej beredd att framlägga förslag om övergång till ett av allmänna statsbidragsutredningen i dess betänkande »Förenklad statsbidragsgivning» förordad bidragssystem för hithörande verksamhet. Även om en sådan övergång rent teoretiskt sett kunde genomföras utan att påverka behovet av statsbidragsmedel skulle den i praktiken ge upphov till övergångssvårigheter vilka icke kunde övervinnas på annat sätt än genom en höjning av bidragsanslaget. Ej heller anser departementschefen det nu vara möjligt att framlägga en hållbar plan för avveckling av balansen.

I anledning av Kungl. Maj:ts förslag har i motionerna I: 167 och II: 190 hemställts om en höjning av anslaget för nästa budgetår till 35 mkr., medan i motionen I: 82 åter yrkats ett anslag om 50 mkr. Vidare har i motionerna I: 47 och II: 56 föreslagits att riksdagen måtte besluta att jämväl under budgetåret 1958/59 från förevarande anslag medel må utgå till forsknings- och försöksverksamhet beträffande vatten- och avloppsfrågorna.

Det i de båda sistnämnda motionerna framställda yrkandet finner sig utskottet i överensstämmelse med sitt ställningstagande vid fjolårets riksdag i anledning av då väckta motioner av samma innebörd kunna biträda och tillstyrker följaktligen bifall till motionerna i fråga.

Vidkommande åter den i motionerna I: 167 och II: 190 samt I: 82 upptagna anslagsfrågan vill utskottet erinra om sina tidigare uttalanden rörande den bristande överensstämmelsen mellan anslagsbelopp och medelsbehov vid nu gällande bidragsregler samt de stora olägenheter som ur såväl ekonomiska som andra hänseenden äro förenade härmed. Starka skäl tala därför enligt utskottets mening för tillmötesgående av motionärernas önskemål om ett större anslag för ändamålet. Med hänsyn till det av departementschefen åberopade, nu rådande statsfinansiella läget har utskottet dock funnit sig böra godtaga den föreslagna medelsanvisningen och kan följaktligen icke biträda motionärernas yrkanden. Därest exempelvis genom anordnande av beredskapsarbeten en utvidgning av bidragsgivningen kunde komma till stånd, skulle utskottet emellertid gärna se att så skedde.

Utskottet vill slutligen ånyo kraftigt understryka nödvändigheten av att frågan om här berörda bidragsgivning bringas till en snar och definitiv lösning och att i samband härmed anslagsanvisningen på ett bättre sätt anpassas till föreliggande bidragsbehov.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 167 och II: 190 samt I: 82, till *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 000 kr.;

II. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 47 och II: 56, medgiva att från förenämnda anslag jämväl under budgetåret 1958/59 medel må utgå till forsknings- och försöksverksamhet beträffande vatten- och avloppsfrågorna.

Vägtrafikväsendet

22:o) **Statens bilinspektion: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 22, s. 85—90) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens bilinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Statens bilinspektion: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag om 3 008 300 kr., att avräknas mot automatbilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 441 600 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om en anslagshöjning för nästa budgetår med 700 000 kr.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 85—88).

Över framställningen ha yttranden avgivits av *statskontoret*, *statens organisationsnämnd* och *statens lönenämnd* (s. 88 och 89).

Vidare ha *Bilverkstädernas riksförbund* och *Sveriges automobilhandlareförbund* inkommit med skrivelser (s. 85).

Departementschefen har anfört följande.

»Det är nödvändigt att fortsätta den upprustning av statens bilinspektions personella resurser, som inleddes under innevarande budgetår med inrättandet av nio inspektörstjänster i mellangraderna. Skälen för att förstärka bilinspektionen har närmare berörts i förra årets statsverksproposition.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sina petita för nästa budgetår ansett, att det effektivaste sättet att förstärka organisationen vore att öka antalet bilbesiktningsdistrikt, som varit oförändrat sedan bilinspektionens tillkomst år 1948. De ökade anspråk, som nu ställes på förste bilinspektörerna bl.a. för kontroll av körskoleverksamheten och vid samordning av inspektionens arbete ute i de stora distrikten, talar starkt härför. Tiden synes nu otvivelaktigt vara inne för en utvidgning av distriktsorganisationen. För nästa budgetår förordar jag därför i överensstämmelse med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag att de nuvarande nio distrikten ökas med sex. I enlighet härmed torde sex nya förste bilinspektörstjänster i Ao 21 böra inrättas. Som nya distrikt har styrelsen föreslagit Kalmar och Blekinge län, Älvsborgs och Skaraborgs län, Uppsala och Västmanlands län, Kopparbergs

län, Jämtlands län samt Västerbottens län. De nuvarande stationsorterna Kalmar, Vänersborg, Västerås, Falun, Östersund och Umeå skulle därvid bliva nya centralorter i resp. distrikt. Jag har ej något att erinra mot denna nya distriktsindelning och valet av centralorter.

Beträffande organisationen föreslår jag i anledning av den förordade utvidgningen av antalet distrikt en förstärkning med tre biträden i reglerad befordringsgång samt under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor uppflyttning av fyra kontorsbiträden till kanslibiträden i Ae 7.

Det ökade medelsbehovet i anledning av sålunda föreslagen organisationsförändring uppgår till sammanlagt 165 468 kr.

För automatiska utgiftsstegringar avseende löneklassuppflyttningar och lönereglering torde böra upptagas ett föreslaget belopp av (21 149 + 380 100) 401 249 kr.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (2 441 600 + 165 468 + 401 249) i runt tal 3 008 300 kr.

Tre kontorsbiträdestjänster bör jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången i enlighet med styrelsens förslag erhålla ordinarie anställning, varför i personalförteckningen för statens bilinspektion bör uppföras ytterligare tre sådana tjänster. I personalförteckningen bör vidare uppföras ytterligare sex förste bilinspektörstjänster i Ao 21.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehäft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sveningsson* (I: 223) och den andra inom andra kammaren av herrar *Östlund* och *Hedin* (II: 274), vari, såvitt nu är i fråga hemställt, att riksdagen måtte besluta att förevarande anslag uppföres med 3 087 800 kr. samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om en höjning av avgifterna för kompetensprov för körkort med 10 kr.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionen II: 274.

Utskottet. Departementschefen har i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag tillstyrkt att en utökning sker av de nuvarande nio besiktningsdistrikten med sex nya distrikt samt i anslutning härtill förordad inrättandet av sex förste bilinspektörstjänster i Ao 21. Som nya distrikt ha föreslagits Kalmar och Blekinge län, Älvsborgs och Skaraborgs län, Uppsala och Västmanlands län, Kopparbergs län, Jämtlands län samt Västerbottens län med Kalmar, Vänersborg, Västerås, Falun, Östersund och Umeå som nya centralorter i respektive distrikt. Vidare föreslås en förstärkning med tre biträden i reglerad befordringsgång samt — under hänvisning till anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor — uppflyttning av fyra kontorsbiträdestjänster till kanslibiträden i Ae 7.

Styrelsens förslag om ytterligare personalförstärkning med bl. a. 4 bilinspektörer i Ae 19 har departementschefen däremot icke ansett sig kunna biträda.

Inklusive automatiska utgiftsstegringar, avseende löneklassuppflyttningar m. m., föreslås avlöningsanslaget upptagas med ett totalt belopp av 3 008 300 kr.

Utskottet har för sin del ansett sig kunna biträda departementschefens förslag till personalförstärkningar och har ej heller funnit anledning till erinran mot den förordade distriktsindelningen jämte valet av centralorter. Av utskottets sålunda intagna ståndpunkt följer att utskottet icke kan biträda det i motionerna I: 223 och II: 274 framställda yrkandet om en ytterligare ökning av anslaget med 79 500 kr. för inrättandet av 4 bilinspektörstjänster i Ae 19. Ej heller anser sig utskottet kunna biträda motionärernas förslag om en höjning av avgifterna för kompetensprov med 10 kr.

På grund av vad sålunda anförts och under hänvisning till att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition i nu berörda avseende hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 223 och II: 274, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens bilinspektion vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1958 förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens bilinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59;

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 383 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 196 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	428 200
	<hr/>
	Summa kr. 3 008 300

c) till *Statens bilinspektion*: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 008 300 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

II. att motionerna I: 223 och II: 274, såvitt de avse avgifterna för kompetensprov för körkort, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

23:o) **Statens bilinspektion: Omkostnader.** Kungl. Maj:ts har (punkt 23, s. 90—92) föreslagit riksdagen att till Statens bilinspektion: Omkostnader för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 905 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 851 500 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om en anslagshöjning med 83 500 kr.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 91).

Över styrelsens framställning har utlåtande avgivits av *statskontoret* (s. 91).

Departementschefen har föreslagit å ena sidan en sänkning av sjukvårdsposten med 3 000 kr. samt å andra sidan en uppräknig av anslaget med 30 000 kr. för reseersättningar, 3 000 kr. för bränsle, lyse och vatten samt 23 500 kr. för övriga expenser. Sistnämnda belopp har framkomit som ett resultat av en ökning av posten med 45 200 kr. och en minskning av densamma med 21 700 kr., avseende för innevarande budgetår anvisade engångskostnader.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft de under föregående punkt omnämnda motionerna I: 223 och II: 274, i vad däri yrkats, att riksdagen måtte för budgetåret 1958/59 till Statens bilinspektion: Omkostnader anvisa ett förslagsanslag av 915 000 kr.

Utskottet. Det i motionerna I: 223 och II: 274 framförda yrkandet är en konsekvens av motionärernas förslag under föregående punkt om ytterligare personalförstärkningar inom bilinspektionen, vilket utskottet icke ansett sig kunna biträda. Med hänsyn härtill och då utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 223 och II: 274, såvitt nu är i fråga, till *Statens bilinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 905 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

24:o) **Statens bilinspektion: Utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 92—94), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bilinspektion: Utrustning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

25:o) **Registrering av motorfordon.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 94), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Registrering av motorfordon* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

26:o) **Bidrag till vissa kommunikationsändamål.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 94 och 95), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa kommunikationsändamål* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

27:o) **Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 27, s. 95 och 96) föreslagit riksdagen att till Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 2 400 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 600 000 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagit att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen förordar att anslaget i enlighet med den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i dess petita närmare gjorda medelsberäkningen uppföres med 2 400 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *Holmberg m. fl.* väckt motion (II:304), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att förevarande anslag uppföres med 2 600 000 kr.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande torde få hänvisas till motionen.

Utskottet. Järnvägarnas skyldighet att sätta upp säkerhetsanordningar vid plankorsningar regleras genom föreskrifter i särskild kungörelse (SFS 1933:469) och föreligger oavsett om medel till statsbidrag finnas tillgängliga. Till anläggningskostnaderna för sådan anordningar utgår vidare statsbidrag enligt kungörelsen nr 919/1941, enligt vilken kungörelse ansökan om bidrag skall vara ingiven före utgången av mars månad året efter det, särskild anordning blivit färdig.

Anslag till förevarande ändamål äskas av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i dess petita varvid styrelsens beräkningar grundas på uppgifter från järnvägarna över kostnaderna för de säkerhetsanordningar, som beräknas bliva färdigställda under det löpande kalenderåret. Sedan medlen anvisats av riksdagen följande år, bli de tillgängliga vid budgetårsskiftet, d. v. s. endast tre månader efter det ansökan om statsbidrag skall vara ingiven. Brist på medel kan uppstå om järnvägarna skulle under det sistförflutna kalenderåret ha färdigställt flera anläggningar än vad som uppgivits i de till styrelsen lämnade uppgifterna. F. n. är, enligt vad utskottet erfarit, situationen den, att järnvägarna vid avgivande av sådana uppgifter under de senaste åren bedömt kapaciteten alltför optimistiskt och uppgivit större antal anläggningar än vad som i verkligheten kunnat utföras. På grund härav har ett överskott uppstått på anslaget, vilket i sin tur medfört ett något minskat behov av ytterligare medel för budgetåret 1958/59. Detta hänger således ej samman med någon nedgång i verksamheten för uppsättning av säkerhetsanordningar. Ej heller påverkar minskningen av anslaget för innevarande budgetår arbetet med uppsättning av nya säkerhetsanordningar.

Mot bakgrunden av vad sålunda anförts föreligger, enligt utskottets uppfattning, ej anledning att såsom i motionen II: 304 föreslagits företaga en uppräknig av det av Kungl. Maj:t äskade anslaget. Utskottet avstyrker därför bifall till motionen i fråga.

I enlighet med det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 304, till *Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 2 400 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

28:o) Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid vissa järnvägs korsningar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 96 och 97), innebärande en med 100 000 kr. ökad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid vissa järnvägs korsningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 450 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

29:o) Statens biltrafiknämnd: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 29, s. 97—102) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen vidtaga i statsrådsprotokollet föreslagen ändring, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens

biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Statens biltrafiknämnd: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 473 500 kr., att avräknas mot automobilskatte-medlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 398 000 kr.

Statens biltrafiknämnd har hemställt om en anslagshöjning med 110 600 kr. för nästa budgetår.

Beträffande den närmare innebörden av biltrafiknämndens framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 97—100).

Över biltrafiknämndens framställning har utlåtande avgivits av *statens lönenämnd* (s. 100).

Departementschefen har anfört följande.

»Biltrafiknämnden har hemställt om förstärkning av sina personella resurser i olika avseenden. Bland de grenar av nämndens verksamhet, som därvid enligt min mening framför allt bör beaktas, är granskningen av uppteckningar medelst färdskrivare. Efter riksdagens hörande infördes fr. o. m. den 1 juli 1955 bestämmelse, enligt vilken på buss, som är byggd för befordran av fler än 30 personer utöver föraren, och på lastbil, vars totalvikt överstiger 7 ton, skall, om Kungl. Maj:t så förordnar, finnas instrument, som på ett varaktigt sätt upptecknar dels vid varje tidpunkt under färd bilens hastighet, dels körtiden, dels ock den tillryggalagda väglängden (färdskrivare). Av de fordon, som med stöd härav kan ifrågakomma att fördes med färdskrivare, har hittills ca 12 500 bussar och tyngre lastbilar i enlighet med Kungl. Maj:ts beslut försetts härmed. Kontrollen över färdskrivaruppteckningarna har hittills närmast handhafts av biltrafiknämnden och främst inriktats på efterlevnaden av arbets- och förartidsbestämmelserna samt fall av upprepade hastighetsöverträdelser. Den begränsade personaluppsättning, som nämnden kunnat avdela för detta ändamål, medger emellertid icke den effektiva kontroll, som framför allt ur trafiksäkerhetssynpunkt är önskvärd. I avvaktan på erfarenheter huruvida färdskrivarkontrollen i framtiden lämpligast bör såsom hittills genomföras centralt eller decentraliseras synes man t. v. böra ge biltrafiknämnden ökade personella resurser. Jag föreslår i enlighet härmed att nämnden fr. o. m. nästa budgetår beredes möjlighet att anställa en assistent med arvode motsvarande lön i 15 lönegraden samt ett biträde i reglerad befordringgång. Kostnaderna härför beräknar jag till 26 782 kr.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i bilaga 2 till innevarande års statsverksproposition torde en kanslibiträdestjänst i Ae 7 böra förändras till en kontoristtjänst i Ae 9. Merkostnaden härför beräknar jag till 1 104 kr.

I anledning av det uttalande, som statsutskottet förra året gjorde under

detta anslag, har jag till närmare prövning upptagit frågan om att ombilda vissa tjänster hos nämnden till ordinarie. Jag har under hand erfarenhet, att 1953 års trafikutredning har under övervägande problem, vilkas lösning ev. kan komma att väsentligt påverka biltrafiknämndens framtida ställning och organisation. Det torde under sådana förhållanden icke vara tillrådligt att i avvaktan på utredningens slutliga ställningstaganden i dessa frågor låsa organisationen genom inrättande av fullmaktstjänster. Härtill kommer att de befattningshavare, som föreslagits böra komma i fråga för ordinarie anställning, samtliga innehar extra ordinarie och alltså pensionsberättigande tjänst i samma lönegrad som de ordinarie tjänster, vilka i och för sig kan ifrågakomma. Jag finner mig därför f. n. icke kunna tillstyrka nämndens förslag till ordinariesättning.

Nämndens hemställan om att en extra befattning som förste byråsekreterare i lönegrad 21 måtte förändras till extra ordinarie i samma lönegrad torde böra bifallas.

För automatiska lönekostnadsstegringar upptager jag i enlighet med nämndens beräkningar tillhoppa 47 576 kr.

Då jag i övrigt icke anser mig kunna tillstyrka nämndens förslag, skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med (398 000 + 26 782 + 1 104 + 47 576) i runt tal 473 500 kr.

I personalförteckningen för statens biltrafiknämnd bör uppföras en förste byråsekreterare i Ae 21.»

Utskottet. Vad departementschefen under förevarande punkt anført och förordat har icke givit utskottet anledning till erinran. Under omförmälan jämväl att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition i här berörda avseende hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens biltrafiknämnd vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1958 förordad ändring;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	49 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	25 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	348 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	50 900
	<hr/>
	Summa kr. 473 500

c) till *Statens biltrafiknämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 473 500 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

30:o) *Statens biltrafiknämnd*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 102), som innebär en anslagshöjning med 8 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens biltrafiknämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 48 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

31:o) *Statens trafiksäkerhetsråd m. m.* Kungl. Maj:t har (punkt 31, s. 102—112) föreslagit riksdagen att till *Statens trafiksäkerhetsråd m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 150 600 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Statens trafiksäkerhetsråd har hemställt, att anslaget *Statens trafiksäkerhetsråd m. m.* utbyts mot två förslagsanslag, att avräknas mot automobilskattemedlen, benämnda det ena *Statens trafiksäkerhetsråd: Avlöningar* och det andra *Statens trafiksäkerhetsråd: Omkostnader m. m.*

Rådet har för budgetåret 1958/59 för de med det nuvarande anslaget avsedda ändamålen yrkat en ökning med 376 000 kr. till 508 600 kr. Härav skulle 408 300 kr. upptagas under det föreslagna nya avlöningsanslaget samt 100 300 kr. under det nya omkostnadsanslaget.

Beträffande den närmare innebörden av *trafiksäkerhetsrådets* framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 103—107).

Över *trafiksäkerhetsrådets* petita ha utlåtanden avgivits av *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*, *statskontoret*, *statistiska centralbyrån* och *statens lönenämnd* (s. 107—110).

Vidare har *MHF:s förbundsstyrelse* i särskild skrivelse gjort framställning i fråga om *trafiksäkerhetsarbetet* (s. 107).

Departementschefen har anfört följande.

»Mot bakgrunden av den fortgående trafikutvecklingen och det ständigt ökande antalet trafikolyckor har *trafiksäkerhetsrådet* i sina petita dragit upp organisatoriska riktlinjer för *trafiksäkerhetsforskningens* bedrivande i fortsättningen. Enligt dessa bör i princip grundforskningen åvila — under rådets samlande ledning — vetenskapliga institutioner m. fl., medan den tillämpade forskningen, varvid avses den utredningsverksamhet, som direkt tar sikte på *trafiksäkerhetsarbetet*, bör ligga hos rådet. I enlighet härmed föreslås en kraftig upprustning av rådet med inrättande av

en forsknings- och en kansliavdelning med kvalificerad personal. Rådet skulle vidare ges en fastare organisation samt dess anknytning till väg- och vattenbyggnadsverket upphöra, d. v. s. rådet erhålla en fristående ställning.

När rådet inrättades år 1949 fick frågorna om dess uppgifter och organisation i vissa avseenden en provisorisk lösning. Rådets nu framlagda förslag innebär både en betydande utvidgning av området för den på rådet ankommande trafiksäkerhetsforskningen och ett tillskapande i samband därmed av ett fast, självständigt forskningsinstitut. Något tvivel kan ej råda om behovet av en intensifiering av trafiksäkerhetsarbetet inberäknat forskningen. Däremot framstår det ej klart, hur detta arbete lämpligast bör inriktas samt organisatoriskt och finansiellt samordnas, såväl beträffande den statliga verksamheten som i förhållande till den enskilda sektorns insatser. Förslag om att dessa spörsmål bör utredas har framförts i olika sammanhang. Rådets petitaframställning innebär ett förslag till lösning av en viktig del av frågekomplexet. Jag har emellertid icke varit utan vidare beredd att godtaga lösningen som den för framtiden mest ändamålsenliga utan har, då jag ansett att problemet bör närmare utredas, begärt och erhållit Kungl. Maj:ts bemyndigande genom beslut den 13 december 1957 att tillkalla särskilda sakkunniga för att utreda trafiksäkerhetsarbetets inriktning och arbetsformer m. m.

Under dylika förhållanden bör ej föreslås sådana åtgärder beträffande trafiksäkerhetsrådet, som kan föregripa utredningens ställningstaganden.

I dagens trafiksäkerhetssituation synes det vara särskilt angeläget, att rådet eftersträvar en koncentration till sådana forskningsområden och objekt, som äger en mera direkt anknytning till det aktuella trafiksäkerhetsarbetet. Önskvärt är därvid också att forskningen om möjligt upplägges och bedrives så, att dess resultat väl lämpar sig för och ger direkta impulser till genomförande av konkreta åtgärder för att förbättra trafiksäkerheten. En grundförutsättning för ett gott resultat är därvid ett positivt samarbete mellan rådet och de organ, som har att utnyttja rådets erfarenheter i det praktiska trafiksäkerhetsarbetet. Bland dessa organ intager väg- och vattenbyggnadsstyrelsen som ansvarig myndighet för bl. a. vägarnas utformning, trafikens planering och bilinspektionens arbete en framträdande plats. För att underlätta dess samarbete med rådet och undanröja risker för dubbelarbete synes väg- och vattenbyggnadsstyrelsen böra bli representerad i rådet. Om mitt i annat sammanhang framlagda förslag till aktivisering av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens trafik- och trafiksäkerhetsarbete genom bl. a. inrättande av en särskild trafikbyrå inom styrelsen förverkligas, torde det vara lämpligast, att chefen för den nya trafikbyrå inträder som rådsledamot.

De ökade arvodeskostnader, som följer av en sådan ökning av antalet ledamöter, synes rymmas inom ramen för det belopp, som f. n. avses för

arvoden till ledamöter. Såsom jag under nästa anslagspunkt framhåller, torde det i avvaktan på förenämnda utrednings resultat även i fortsättningen böra ankomma på rådet att självt fördela forskningsmedlen. Jag anser mig därför ej böra räkna med något medelsbehov i anledning av rådets förslag att tillsammans med övriga vetenskapliga råd inrätta en nämnd. Ej heller i övrigt finner jag anledning att tillstyrka ökad medelstildelning till ledamotsarvoden.

Beträffande lönerogleringsfrågor föreslår jag att det till sekreteraren utgående arvodet motsvarande 19 lönegraden höjes till att motsvara 21 löneklassen inom 21 lönegraden, vilket innebär ett ökat medelsbehov om 2 400 kr.

Till automatiska lönekostnadsstegringar upptager jag, lika med rådet, ytterligare 9 979 kr.

Vad därefter angår omkostnaderna tillstyrkes en ökning med 2 500 kr. för stegrade omkostnader samt 3 100 kr. för ökade utgifter för snabbstatistiken eller tillhopa 5 600 kr.

Rådets förslag till anslagsändring torde ej böra föranleda någon åtgärd.

I enlighet härmed torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med (132 600 + 2 400 + 9 979 + 5 600) i runt tal 150 600 kr.»

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens trafiksäkerhetsråd m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 150 600 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

32:o) **Kostnader för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning.** Kungl. Maj:t har (punkt 32, s. 112—116) föreslagit riksdagen att till Kostnader för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Statens trafiksäkerhetsråd, statens medicinska forskningsråd, statens naturvetenskapliga forskningsråd, statens samhälls- och rättsvetenskapliga forskningsråd och statens tekniska forskningsråd ha i gemensam skrivelse hemställt, att anslaget upptages till 2 mkr. att disponeras av statens trafiksäkerhetsråd efter inhämtande av yttrande från en nämnd, tillsatt av de nämnda fem råden.

Beträffande den närmare innebörden av den gemensamma skrivelsen torde få hänvisas till propositionen (s. 112—115).

Över skrivelsen har *statskontoret* avgivit utlåtande (s. 115 och 116).

Departementschefen har anfört följande.

»För att kunna intensivifiera trafiksäkerhetsforskningen har statens trafiksäkerhetsråd — vid sidan av det under föregående anslag anmälda förslaget om bl. a. en utbyggnad av rådets egna personella resurser — gemensamt med berörda fyra vetenskapliga forskningsråd hemställt om ett från 100 000 kr. till 2 milj. kr. förhöjt anslag att användas för genomförande av ett samtidigt skisserat forskningsprogram.

Jag delar förslagsställarnas uppfattning om önskvärdheten av att forskningen i större utsträckning tas i anspråk för trafiksäkerhetsarbetet.

För innevarande budgetår har för ifrågavarande ändamål disponerats dels de 100 000 kr., som upptagits under förevarande anslag, dels vissa medel ur anslag, som står till förfogande för de medicinska, naturvetenskapliga, samhälls- och rättsvetenskapliga samt tekniska forskningsråden.

Liksom hittills bör även i fortsättningen givetvis medel till trafiksäkerhetsforskning kunna utgå också ur de vetenskapliga forskningsrådets anslag. I anslutning härtill får jag erinra om att i årets statsverksproposition föreslagits väsentliga ökningar av medelsanvisningen till forskningsråden eller tillhoppa om 2,3 milj. kr.

Vid dessa förhållanden förordar jag att förevarande anslag upptages till oförändrat belopp.

Vad därefter angår förslaget om att tillsätta en särskild nämnd vid sidan av trafiksäkerhetsrådet och de berörda vetenskapliga forskningsråden för att rätt fördela anslagsmedlen bör det t. v. närmast ankomma på trafiksäkerhetsrådet att som hittills på det sätt rådet självt finner bäst taga ställning till hur ifrågavarande medel skall användas. Jag har emellertid funnit det lämpligt att låta den utredning rörande trafiksäkerhetsarbetets arbetsformer m. m., som jag med Kungl. Maj:ts bemyndigande nyligen tillsatt, i ett större sammanhang behandla frågan om på vilket sätt våra forskningsresurser i fortsättningen bäst bör samordnas och insättas för att förbättra trafiksäkerheten. Härvid har förutsatts att samråd sökes från utredningens sida med 1955 års universitetsutredning, som enligt vad jag inhämtat bl. a. har att granska de statliga forskningsrådets ställning och formerna för deras samarbete. Vidare torde det forskningsprogram, som råden nu i stora drag angivit, även böra bli föremål för övervägande av utredningen.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Edström m. fl.* (I: 48) och den andra inom andra kammaren av herr *Carlsson* i Stockholm *m. fl.* (II: 57), vari hemstälts, att riksdagen måtte bevilja 1 mkr. för budgetåret 1958/59 för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kam-

maren av herr *Sveningsson* (I: 84) och den andra inom andra kammaren av herr *Lothigius m. fl.* (II: 66), vari hemställt, att riksdagen måtte besluta att anslaget uppföres med 300 000 kr.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionerna I: 48 och II: 66.

Utskottet. Såsom av det föregående framgår har departementschefen ej ansett sig kunna tillstyrka ett av statens trafiksäkerhetsråd, statens medicinska forskningsråd, statens naturvetenskapliga forskningsråd, statens samhälls- och rättsvetenskapliga forskningsråd och statens tekniska forskningsråd i gemensam skrivelse gjord hemställan om en höjning av förevarande anslag till 2 mkr., att disponeras av trafiksäkerhetsrådet efter inhämtande av yttrande från en särskild nämnd, som skulle tillsättas av de fem råden. Departementschefen, som anser anslaget böra upptagas med ett oförändrat belopp om 100 000 kr., finner medel för ändamålet liksom hittills även kunna utgå ur de vetenskapliga forskningsrådets anslag, vilka i annat sammanhang föreslagits höjda med tillhoppa 2,3 mkr. Slutligen erinras om den nyligen tillsatta utredningen rörande trafiksäkerhetsarbetets arbetsformer m. m., vilken anses böra, efter samråd med 1955 års universitetsutredning, i ett större sammanhang behandla frågan om på vilket sätt våra forskningsresurser i fortsättningen bäst böra samordnas och insättas för att förbättra trafiksäkerheten.

I anledning av Kungl. Maj:ts förslag har i motionerna I: 48 och II: 57 samt I: 84 och II: 66 på anförda skäl hemställt om en höjning av anslaget till 1 000 000 resp. 300 000 kr. I likhet med vad motionärerna därvid anfört finner utskottet den trafiksäkerhetsfrämjande verksamheten och forskningen om trafikolyckornas orsaker m. m. förtjäna ett starkt stöd från det allmännas sida. Även om med hänsyn till den allvarliga situationen på trafiksäkerhetens område en höjning av medelsanvisningen till förevarande ändamål således framstår som mycket välmotiverad har utskottet dock, mot bakgrund av vad departementschefen anfört och i avvaktan på de förslag som torde vara att förvänta från den förenämnda utredningens sida, ansett sig böra godtaga den av Kungl. Maj:t förordade medelsanvisningen. Utskottet, som följaktligen avstyrker bifall till motionerna i fråga, hemställer i enlighet härmed,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 48 och II: 57 samt I: 84 och II: 66, till *Kostnader för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

33:o) **Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.** Kungl. Maj:t har (punkt 33, s. 117 och 118) föreslagit riksdagen att till Bi-

drag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 450 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 450 000 kr.

Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF) har hemställt, att anslaget höjes med 550 000 kr. för nästa budgetår.

Beträffande den närmare innebörden av NTF:s framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 117 och 118).

Departementschefen har framhållit, att NTF i samband med en framgångsrik intensifiering av sin verksamhet samt i enlighet med vad föredragande statsrådet förordade i förra årets statsverksproposition i ökad utsträckning inriktat sig på att söka genom försäljning och erhållande av frivilliga ekonomiska bidrag få inkomster från annat håll än staten. Då dessa strävanden synas departementschefen redan ha givit relativt gott resultat, torde föreningen bära fortsätta på den sålunda inslagna vägen. För innevarande budgetår har NTF erhållit ett till 450 000 kr. höjt statsbidrag. Bidraget från staten under nästa budgetår torde bära upptagas till oförändrat belopp.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *Carlsson* i Stockholm väckt motion (II: 298), i vilken hemställts, att riksdagen måtte besluta att bevilja NTF ett till 700 000 kr. höjt statsbidrag för verksamheten under budgetåret 1958/59 i stället för det i årets statsverksproposition föreslagna, oförändrade beloppet av 450 000 kr.

Beträffande de skäl motionären anfört till stöd för sitt yrkande torde få hänvisas till motionen.

Utskottet. Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande har i skrivelse med hemställan om bidrag för budgetåret 1958/59 förklarat sig ej längre kunna räkna med tidigare erhållet stöd från Trafikförsäkringsföreningen om 125 000 kr. per år. Även om ökade inkomster i form av medlemsavgifter m. m. från annat håll än staten kunde erhållas återstode för finansiering av planerad utvidgning av upplysnings- och propagandaverksamheten ett medelsbehov om 1 000 000 kr., som föreningen hemställer att erhålla i statsbidrag.

Departementschefen, som anser bidraget bära utgå med ett i förhållande till innevarande budgetår oförändrat belopp om 450 000 kr., framhåller i anslutning härtill att föreningen bör söka att i ökad omfattning genom försäljning och erhållande av frivilliga ekonomiska bidrag få inkomster från annat håll än staten.

Utskottet, som i princip ansluter sig till den uppfattning departementschefen därvid givit uttryck åt, har också ansett sig böra godtaga den av Kungl. Maj:t förordade medelsanvisningen för nästa budgetår. Härav följer att utskottet inte kan biträda det i motionen II: 298 framställda yrkandet om en ökning av anslaget till 700 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 298, till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 450 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

34:o) Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 34, s. 119—121) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 266 200 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 770 200 kr.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut har hemställt, att anslaget höjes med 760 200 kr. för nästa budgetår.

Beträffande den närmare innebörden av institutets framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 119 och 120).

Över framställningen har utlåtande avgivits av *statskontoret* (s. 120).

Departementschefen har anfört följande.

»I överensstämmelse med vad som anförts i förra årets statsverksproposition har jag med Kungl. Maj:ts bemyndigande igångsatt genom särskilt tillkallade sakkunniga en översyn av institutets arbetsuppgifter och organisation. Denna utredning omspannar enligt erhållna direktiv institutets hela verksamhetsfält och har bl. a. att ta ställning till sådana frågor som gränsdragningen mot andra myndigheter och institutioner, omfattningen av institutets ordinarie arbete och affärsverksamhet, undervisning samt användning av maskinella hjälpmedel. I detta läge är jag ej beredd att tillstyrka några förändringar i institutets organisation eller utvidgning av dess verksamhet, som kan tänkas föregripa utredningens framtida ställningstaganden.

Institutet har begärt 260 000 kr. för att — i avvaktan på utredningens resultat — kunna anställa extra personal för vissa särskilt angivna ända-

mål. Några av dessa ändamål har jag bedömt så angelägna att de skäligen bör tillgodoses. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 27 juni 1957 har institutet fått träffa avtal om utvidgning av sina fjärrskriftförbindelser, så att Sveriges anslutning till det västeuropeiska teleprinter nätet ökat till fyra kanaler. I anledning av denna ökning, som varit ofrånkomlig på grund av ändrade förhållanden utomlands varöver institutet ej kunnat råda, behövs en förstärkning av antalet teleprinterbiträden. Jag tillstyrker att tre sådana biträden i Ag 7 får anställas. Vidare bör institutet få möjlighet att anställa en expeditionsvakt i Ag 7 och en telefonist i reglerad befordringsgång, när vissa delar av institutet kommer att flytta till nya lokaler. Sammanlagt krävs en anslagshöjning av 52 575 kr. för att tillgodose dessa behov. I övrigt är jag ej beredd att tillstyrka någon personalförstärkning.

Den automatiska utgiftsstegringen å anslaget för lönehöjningar och löneklassuppflyttningar m. m. beräknar jag, lika med institutet, till (416 200 + 23 400 + 3 800) 443 400 kr.

Då jag icke anser mig kunna tillstyrka övriga av institutet framförda medelsäskanden under detta anslag, skulle anslaget i enlighet med det anförda uppföras med (2 770 200 + 52 575 + 443 400) i runt tal 3 266 200 kr.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Jonasson* och *Axel Emanuel Andersson* (I: 149) och den andra inom andra kammaren av herr *Eriksson* i Bäckmora (II: 160), vari hemställts, att riksdagen måtte anvisa erforderliga medel till institutet för att organisera och tillhandahålla väderleksrapporter med telesvarare från lämpligt belägna flygplatser;

dels ock en inom andra kammaren av herr *Löfgren m. fl.* väckt motion (II: 219), vari, såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen måtte besluta att förevarande anslag uppföres med 3 243 625 kr., vilket i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag innebär en minskning med 22 500 kr.

Beträffande de skäl motionärerna anför till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionerna II: 160 och II: 219.

Utskottet. Såsom framgår av det anförda har departementschefen — i avvaktan på pågående utredning rörande organisationen och arbetsuppgifterna för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut — icke varit beredd tillstyrka andra förändringar av institutets organisation än sådana som inte kunna tänkas föregripa utredningens framtida ställningstaganden. I enlighet härmed har, förutom anslagshöjningar av automatisk karaktär, tillstyrkts en uppräknig av anslaget med 52 575 kr. för anställande av viss extra personal. Härigenom skulle möjliggöras anställande av ytterligare tre teleprinterbiträden i Ag 7, en expeditionsvakt likaså i Ag 7 och en telefonist i reglerad befordringsgång.

I motionerna I: 149 och II: 160 har hemställts, att riksdagen måtte anvisa erforderliga medel till institutet för att organisera och tillhandahålla väderleksrapporter med telesvarare för jordbrukets tjänst. Utskottet vill för sin del inte bestrida att skäl i och för sig tala för ett system av den i motionerna föreslagna typen. Emellertid finner utskottet frågan härom vara av sådan art, att den faller inom ramen för den förenämnda utredningen, som bl. a. har att ta ställning till omfattningen av institutets arbetsuppgifter, och kan fördenskull inte tillstyrka det av motionärerna framförda förslaget.

I motionen II: 219 har yrkats, såvitt nu är i fråga, att institutets personal för nästa budgetår skulle förstärkas med ett teleprinterbiträde i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna tre. Med hänsyn till teleprinternätets utbyggnad anser utskottet den av Kungl. Maj:t föreslagna arbetskraftsförstärkningen på ifrågavarande område vara väl motiverad och kan följaktligen icke biträda motionärernas förslag.

Mot vad departementschefen i övrigt anfört och förordad har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 219, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	876 600
2. Arvoden till sakkunniga	18 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 945 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	424 900
	Summa kr. 3 266 200

b) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 266 200 kr.;

II. att motionerna I: 149 och II: 160 ej må av riksdagen bifallas.

35:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Undervisning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s. 122 och 123), som innebär en uppräknig av anslaget för nästa budgetår med 6 100 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Undervisning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 24 600 kr.

36:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, s. 123—125), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 65 100 kr., varav 33 000 kr. avse engångskostnader för inköp av mikrokort m. m. i samband med det geofysiska året, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 286 000 kr.

37:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Observatörer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 125 och 126), som innebär en uppräknig av anslaget för nästa budgetår med 101 700 kr., avseende vissa arvodesregleringar i anslutning till beslutade höjningar av stats-tjänstemännens löner, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Observatörer* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 831 000 kr.

38:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Telegramkostnader m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, s. 126 och 127), vilket innebär en uppräknig av anslaget för nästa budgetår med 47 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Telegramkostnader m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 661 000 kr.

39:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av stationer m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 127), som innebär en med 10 000 kr. minskad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av stationer m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 79 400 kr.

40:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 127 och 128), vilket innebär en huvudsakligen automatisk uppräknig av anslaget med 316 000 kr. på grund av utökad uppdragsverksamhet m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 553 000 kr.

41:o) Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten. Kungl. Maj:t har (punkt 41, s. 128—132) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väderlekstjänsten för luftfarten vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad stat för väderlekstjänsten för luftfarten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 385 600 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 231 000 kr.

Institutet har hemställt om en anslagshöjning för nästa budgetår med 286 300 kr.

Beträffande den närmare innebörden av institutets framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 129 och 130).

Över framställningen har utlåtande avgivits av *statskontoret* (s. 130).

Departementschefen har anfört följande.

»Den pågående ökningen av civilflygtrafiken, icke minst den inrikes, har gjort det ofrånkomligt att redan innevarande år förstärka flygsäkerhetstjänsten på vissa punkter. På flygplatserna i Jönköping och Nordmaling har institutet i samråd med luftfartsstyrelsen sålunda placerat en tjänsteman för att ombesörja observationstjänsten m. m. Kostnaderna härför bestrids under innevarande budgetår från luftfartsverkets driftkostnadsstat. För nästa budgetår torde medel för en tjänst som assistent i Ae 12 på vardera av dessa platser i stället böra upptagas under förevarande anslag. Vidare har Kungl. Maj:t med anledning av flygtrafiken mellan Stockholm och Moskva medgivit institutet att överskrida anslaget för att kunna anställa en radiotelegrafist vid Stockholm—Bromma flygväderlekstjänst. Behovet av en dylik tjänst får anses vara stadigvarande, varför jag tillstyrker, att institutet för nästa budgetår erhåller medel för en tjänst som radiotelegrafist i Ae 11. — De av mig sålunda föreslagna nya tjänsterna medför ett ökat medelsbehov av 40 130 kr.

I enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, tillstyrker jag att två kontorsbiträdestjänster i Ao 5 vid Göteborg—Torslanda flygväderlekstjänst uppflyttas till kanslibiträdesbefattningar i Ao 7 samt att två tjänster som meteorologassistent i Ae 11 i Malmö resp. Visby förändras till förste meteorologassistenttjänster i Ae 13. Kostnaderna för dessa tjänsteförändringar beräknar jag till 4 040 kr.

Övriga av institutet framförda yrkanden om personalförstärkning, tjänsteförändring och ersättning för obekvämlid anser jag mig ej kunna biträda.

De automatiska utgiftsstegringarna under anslaget i anledning av omräkningar beräknar jag lika med institutet till 142 490 kr.

I vad avser omkostnaderna tillstyrker jag att en byvindmätare får inköpas till en kostnad av 8 000 kr. Samtidigt nedgår medelsbehovet med 40 000 kr. avseende för innevarande budgetår beräknat engångsbelopp.

I enlighet med det anförda skulle anslaget uppföras med (1 231 000 + 40 130 + 4 040 + 142 490 + 8 000 — 40 000) i runt tal 1 385 600 kr.

Ett kontorsbiträde bör jämlikt grunderna för den reglerade beföringsgången erhålla ordinarie anställning. I personalförteckningen bör uppföras två kanslibiträden i Ao 7 medan ett kontorsbiträde i Ao 5 utgår.»

Utskottet. Under omförmälan av att riksdagen numera fattat beslut i enlighet med Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under för flera huvudtitlar gemensamma frågor i förevarande sammanhang gjorda framställning får utskottet, som inte funnit anledning till erinran mot vad Kungl. Maj:t i övrigt i detta sammanhang föreslagit, hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väderlekstjänsten för luftfarten vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1958 förordade ändringar;

b) godkänna följande stat för väderlekstjänsten för luftfarten, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1958/59:

Stat

Avlöningar

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	65 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 103 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	153 200
<i>Omkostnader, förslagsvis</i>	63 200
	<hr/>
	Summa kr. 1 385 600

c) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 385 600 kr.

42:o) *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Aerologiska stationer.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 132), som för nästa budgetår innebär en automatisk uppräknig av anslaget med 94 500 kr. för lönerregleringar m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Aerologiska stationer* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 704 500 kr.

43:o) **Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland** m. m. Kungl. Maj:t har (punkt 43, s. 132—135) föreslagit riksdagen dels att till Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m. m. för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 063 600 kr., dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna Sveriges deltagande i kostnaderna för vissa fasta telekommunikationsanläggningar i nordatlantområdet.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 753 600 kr.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut har bl. a. hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes med 310 000 kr.

Beträffande den närmare innebörden av institutets framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 133 och 134).

Departementschefen har anfört följande.

»Sveriges bidrag till väderleksstationerna i Nordatlanten har av institutet beräknats komma att behöva ökas med 310 000 kr. för nästa budgetår. Ökningen är att betrakta som i stort sett automatisk. Bidraget till väderleksstationerna på Grönland har institutet uppskattat till oförändrat 200 600 kr. Institutets beräkningar har icke givit mig anledning till erinran. I enlighet härmed torde anslaget böra uppföras med (753 600 + 310 000) 1 063 600 kr.

Lufftartsstyrelsen och institutet har gemensamt hemställt, att Kungl. Maj:t måtte utverka riksdagens tillstånd att godkänna Sveriges deltagande i kostnaderna för vissa nya fasta telekommunikationer i nordatlantområdet. Dessa anläggningar skulle inkluderas i de internationella överenskommelser den 25 september 1956 rörande flygsäkerhetstjänsten på Island samt ekonomiskt bidrag till Danmark för meteorologiska tjänster och radioanläggningar på Grönland och Färöarna, som Kungl. Maj:t efter bemyndigande av riksdagen för Sveriges del godkänt den 8 mars 1957. Sveriges andel av kostnaderna beräknas till omkring 153 000 kr., som ej kommer att belasta budgeten förrän under budgetåret 1959/60. Med hänsyn till den stora betydelse för bl. a. ökad flygsäkerhet, som det föreslagna nya fasta telekommunikationssystemet över Nordatlanten innebär, anser jag, att Sverige icke kan undandraga sig att delta i den gemensamma finansieringen av kostnaderna härför. Kungl. Maj:t torde i enlighet härmed böra inhämta riksdagens bemyndigande att godkänna Sveriges deltagande i utgifterna för ifrågakvarande anläggningar.»

Utskottet. Mot vad departementschefen i förevarande sammanhang anfört och förordat har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må

a) till *Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 063 600 kr.;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna Sveriges deltagande i kostnaderna för vissa fasta telekommunikationsanläggningar i nordatlantområdet.

Byggnadsväsendet

44:o) **Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 44, s. 136—144) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Byggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 689 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 346 700 kr.

Byggnadsstyrelsen har bl. a. hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes med 738 100 kr.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 136—140).

Över framställningen ha yttranden avgivits av *statskontoret* och *statens lönenämnd* (s. 140—142).

Departementschefen har till en början erinrat om att byggnadsstyrelsen i huvudsak erhöll sin nuvarande utformning den 1 juli 1925. Utvecklingen inom byggnadsväsendets och samhällsbildningens område har sedan dess givetvis medfört väsentligt utökade och förändrade arbetsuppgifter för styrelsen. I likhet med styrelsen och de hörda remissorganen säger sig departementschefen ha funnit det nödvändigt att låta företaga en översyn av styrelsens arbetsuppgifter och organisation. Det är departementschefens avsikt att begära Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla särskilda sakkunniga för att verkställa ifrågavarande översyn, som även skulle omfatta länsarkitektorganisationen.

Härefter konstaterar departementschefen, att de förslag som styrelsen framlagt för nästa budgetår måste prövas under beaktande av att ett kommande utredningsresultat icke föregripes samt anför fortsättningsvis.

»I enlighet med styrelsens förslag torde två arkitekttjänster i Ag 23 och Ag 21 å utredningsbyrån höra förändras till extra ordinarie i samma lönegrader, varvid förutsattes att avlöningarna även i fortsättningen skall be-

stridas från anslaget till Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.

Vad därefter angår styrelsens förslag om inrättande av nya tjänster har jag funnit att den utvidgning av det under styrelsens förvaltning stående fastighetsbeståndet, som förekommit under senare år, gör det nödvändigt för styrelsen att få anställa ytterligare en byggnadskontrollant på intendentsbyråns inrikesavdelning. Jag föreslår därför att en tjänst som byråingenjör i Ae 21 inrättas för detta ändamål, vilket medför ett ökat anslagsbehov av 22 884 kr. Med hänsyn till den ökade arbetsbörda, som under senare år pålagts intendentsbyråns hyresavdelning, torde styrelsens förslag om inrättande av en amanuensbefattning i reglerad befordringsgång å denna avdelning böra bifallas. I enlighet härmed bör anslaget uppräknas med 20 643 kr.

I överensstämmelse med styrelsens förslag bör för särskilda anläggningar inrättas en tjänst som stationsmästare i Ae 13. Kostnaden härför uppgår till 13 599 kr. Vidare torde böra upptagas 5 500 kr. för övertidsersättningar till viss maskinpersonal. Då medelsbehovet å andra sidan nedgår med 8 100 kr. avseende tidigare beräknade medel för vikarier åt maskinmästare och maskinist, skulle merkostnaden uppgå till 10 999 kr.

Beträffande den av byggnadsstyrelsen föreslagna förstärkningen av den värmetekniska avdelningen för ett bättre utnyttjande av möjligheterna till besparingar på bränsleområdet anser jag mig endast kunna tillstyrka inrättande av ytterligare en underinspektörsbefattning i Ae 17 till en kostnad av 18 611 kr. I övrigt torde avdelningens organisation och personalbehov böra bedömas av den planerade organisationsutredningen. I detta sammanhang vill jag anmäla att byggnadsstyrelsen i skrivelse den 29 juni 1957 redovisat resultatet av den av statsutskottet vid 1957 års riksdag (SU 6 s. 65) begärda översynen av den ekonomiska uppställningen mellan staten och landstingen rörande anslutning till styrelsens bränslekontrollerande verksamhet. Kungl. Maj:t har sedermera genom beslut den 1 november 1957 bemyndigat styrelsen att för år 1958 och tills vidare bestämma bidragen från de landsting, som önskar vara anslutna till denna verksamhet, i huvudsaklig överensstämmelse med de i nämnda skrivelse angivna grunderna.

Byggnadsstyrelsens övriga förslag till lönerogleringar och personalförstärkningar anser jag mig icke kunna tillstyrka.

Den automatiska utgiftstegringen för löneklassuppflyttningar m. m. samt för omräkning på grund av lönerogleringen för åren 1957 och 1958 beräknar jag i likhet med byggnadsstyrelsen till (34 818 + 234 300) 269 118 kr.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (3 346 700 + 22 884 + 20 643 + 10 999 + 18 611 + 269 118) i runt tal 3 689 000 kr.

I styrelsens personalförteckning bör uppföras, beträffande byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet, en byråingenjör i Ae 21 och i fråga om av utredningsmedel avlönad personal två arkitekter i Ae 23 resp. Ae 21.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Åkesson* (I: 51) och den andra inom andra kammaren av herrar *Olofson* och *Nilsson* i Lönsboda (II: 59), vari hemställt, att riksdagen måtte besluta, att snarast och om möjligt fr. o. m. budgetåret 1958/59 riksantikvarieämbetet efter förstärkning med lämpligt antal arkitekter helt måtte överta de ärenden, som nu handläggas av byggnadsstyrelsens kulturhistoriska byrå och riksantikvarieämbetet gemensamt, samt att byggnadsstyrelsens kulturhistoriska byrå därefter måtte upphöra;

dels ock en inom andra kammaren av herr *Löfgren m. fl.* väckt motion (II: 219) vari, såvitt nu är i fråga, hemställt att förevarande anslag upptages till 3 668 357 kr., vilket i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag innebär en minskning med 20 600 kr.

Beträffande de skäl motionärerna åberopat till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionerna II: 59 och II: 219.

Utskottet. I likhet med byggnadsstyrelsen och de remissinstanser som yttrat sig över dess petita har departementschefen funnit det nödvändigt att låta företaga en översyn av styrelsens arbetsuppgifter och organisation. Departementschefen säger sig därför ha för avsikt att inhämta Kungl. Maj:ts bemyndigande att få igångsätta ifrågavarande utredning genom tillkallande av särskilda sakkunniga. Kungl. Maj:ts förslag är därför avpassat så att icke ett framtida utredningsresultat föregripes. Förslaget innebär, förutom vissa automatiska utgiftsstegringar för löneroglering m. m. och extraordinariesättning av vissa tjänster, i huvudsak utökning med en byråingenjörstjänst i Ae 21 för fastighetsunderhållet, en amanuensjänst å intendentsbyråns hyresavdelning, viss personalförstärkning för särskilda anläggningar samt en underinspektörstjänst i Ae 17 på värmetekniska avdelningen.

Det i de båda likalydande motionerna I: 51 och II: 59 framlagda förslaget, som syftar till en överflyttning till riksantikvarieämbetet av de arbetsuppgifter som f. n. handläggas av byggnadsstyrelsens kulturhistoriska byrå, stöder sig på ett av statens byggnadsbesparingsutredning i december 1957 framlagt betänkande (SOU 1957: 47). Detta är f. n. föremål för remissbehandling. I anledning härav och med hänsyn till den av departementschefen förutskickade organisationsutredningen rörande byggnadsstyrelsen finner sig utskottet icke kunna tillstyrka det av motionärerna framförda yrkandet.

Icke heller kan utskottet biträda det i motionen II: 219 framställda förslaget, som syftar till att förenämnda amanuensjänst å intendentsbyråns

hyresavdelning inte skulle inrättas. Enligt utskottets mening motiverar nämligen hyresverksamhetens utökning, både avseende förhyrning av lokaler för statsverkets räkning och uthyrning av lokaler i det statliga fastighetsbeståndet, väl Kungl. Maj:ts förslag i ämnet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i förevarande sammanhang anfört och förordat, hemställer,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 219, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1958 förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 343 700
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 657 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	480 600
	<hr/>
	Säger kr. 3 483 400

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	74 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	103 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	28 300
	<hr/>
	Säger kr. 205 600
	<hr/>
	Summa kr. 3 689 000

c) till *Byggnadsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 689 000 kr.;

II. att motionerna I: 51 och II: 59 ej må av riksdagen bifallas.

45:o) **Byggnadsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, s. 144 och 145), innebärande en med 43 100 kr. ökad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 412 900 kr.

46:o) **Länsarkitektorganisationen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 46, s. 145 och 146) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Länsarkitektorganisationen: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 4 825 900 kr.

Byggnadsstyrelsen har bl. a. hemställt att anslaget höjes med 855 900 kr.

Departementschefen har anfört följande.

»Såsom jag framhållit vid behandlingen av byggnadsstyrelsens avlöningsanslag är det min avsikt att få igångsätta en särskild utredning rörande styrelsen och länsarkitektorganisationen. Med hänsyn härtill är jag icke beredd att tillstyrka av styrelsen föreslagen personalförstärkning. Ej heller styrelsens förslag om lönerogleringar torde böra upptagas i detta sammanhang.

Det ökade medelsbehovet i anledning av löneklassuppflyttningar samt lönerogleringar för åren 1957 och 1958 upptager jag i enlighet med styrelsens beräkningar till (52 293 + 594 300) 646 593 kr.

Anslaget torde alltså för nästa budgetår böra uppföras med (4 179 300 + 646 593) i runt tal 4 825 900 kr. att fördelas på olika poster på sätt framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan.»

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	953 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	2 733 100
3. Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl., <i>förslagsvis</i>	456 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	682 800
	Summa kr. 4 825 900

b) till *Länsarkitektorganisationen: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 4 825 900 kr.

47:o) **Länsarkitektorganisationen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 147), innebärande en med 4 000 kr. ökad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsarkitektorganisationen: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 507 500 kr.

48:o) **Bidrag till upprättande av regionplaner m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 147 och 148) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Bidrag till upprättande av regionplaner m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 100 kr.

49:o) **Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden.** Kungl. Maj:t har (punkt 49, s. 148 och 149) föreslagit riksdagen att till *Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 100 000 kr.

Byggnadsstyrelsen har föreslagit, att anslaget upptages med ett till 50 000 kr. sänkt belopp.

Departementschefen biträder styrelsens förslag.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *Nihlfors* väckt motion (II: 312), i vilken hemställts, att förevarande anslag anvisas med ett till 10 000 kr. sänkt belopp.

Beträffande de skäl motionären anfört till stöd för sitt yrkande får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har icke funnit anledning att frångå Kungl. Maj:ts förevarande anslagsberäkning och kan följaktligen icke biträda det i motionen II: 312 framställda yrkandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 312, till *Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

50:o) **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 149 och 150), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 190 000 kr.

Tekniska institut

51:o) **Statens väginstitut.** Kungl. Maj:t har (punkt 51, s. 151—153) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Statens väginstitut för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 838 300 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 734 400 kr.

Direktionen för statens väginstitut har bl. a. hemställt om en höjning av anslaget med 110 400 kr.

Beträffande den närmare innebörden av direktionens förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 151 och 152).

Departementschefen har, i avvaktan på pågående organisationsundersökning beträffande väginstitutet, icke varit beredd förorda några andra anslagshöjningar än automatiska.

För lönerregleringar o. d. uppräknas anslaget med 112 600 kr. I övrigt biträder departementschefen förslagen om uppräkning med 1 000 kr. av posten för övriga expenser och 1 500 kr. för bibliotekskostnader. Uppdragsmedlen beräknas slutligen öka med 11 200 kr.

Utskottet, som inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för statens väginstitut att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Stat

Avlöningar

Statens väginstituts verksamhet i allmänhet

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	233 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	362 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	96 300
	Säger kr. 691 600

Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	368 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	55 900
	Säger kr. 423 900

Säger för avlöningar kr. 1 115 500

Omkostnader

1. Statens väginstituts verksamhet i allmänhet, <i>förslagsvis</i>	144 500
2. Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning, <i>förslagsvis</i>	100 000
	<hr/>
Säger för omkostnader kr.	244 500
	<hr/>
Summa kr.	1 360 000

Särskilda uppbördsmedel

1. Ersättningar för materialkontroll m. m.	2 000
2. Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	519 700
	<hr/>
Säger kr.	521 700
	<hr/>
Nettoutgift kr.	838 300

b) till *Statens väginstitut* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 838 300 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

52:o) **Statens väginstitut: Utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, s. 153), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens väginstitut: Utrustning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

53:o) **Statens geotekniska institut: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 53, s. 153—156) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Statens geotekniska institut: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 934 900 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 771 600 kr.

Direktionen för statens geotekniska institut har hemställt, att anslaget höjes med 223 800 kr.

Beträffande den närmare innebörden av institutets skrivelse torde få hänvisas till propositionen (s. 154 och 155).

Över institutets framställning ha utlåtanden avgivits av *statskontoret* och *statens lönenämnd* (s. 155 och 156).

Departementschefen, som icke varit beredd tillstyrka någon personalförstärkning, har föreslagit, att en ingenjörstjänst i Ag 15 och en laboratoriebiträdestjänst i Ag 7 extraordinariesättas. Till avlöningar för biträdande personal för uppdragsverksamheten och för automatiska utgiftsstegringar för löneklassuppflyttningar m. m. upptages i likhet med direktionens förslag 100 000 kr. resp. 63 268 kr.

Utskottet, som inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	95 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	2 400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	365 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	71 600
5. Avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m., <i>förslagsvis</i>	400 000
	Summa kr. 934 900

b) till *Statens geotekniska institut*: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 934 900 kr.

54:o) **Statens geotekniska institut: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, s. 156 och 157), som innebär en uppräknig av anslaget med 3 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens geotekniska institut*: *Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 439 500 kr.

55:o) **Statens geotekniska institut: Utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 157 och 158), innebärande en med 20 000 kr. minskad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens geotekniska institut*: *Utrustning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kr.

Statens elektriska inspektion m. m.

56:o) **Statens elektriska inspektion: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 56, s. 159 och 160) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Statens elektriska inspektion: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 482 500 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med ett belopp av 408 400 kr.

Kommerskollegium har bl. a. hemställt, att anslaget höjes med 86 300 kr.

Beträffande den närmare innebörden av kollegiets framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 159).

Departementschefen tillstyrker i fråga om personalökningar, att en tjänst som biträde i reglerad befordringsgång inrättas. Kostnaden härför beräknas till 10 009 kr. I övrigt förordas en uppräknig med sammanlagt 64 042 kr. för automatiska löneökningar.

Utskottet, som inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	235 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	180 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	66 600
	Summa kr. 482 500

b) till *Statens elektriska inspektion: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 482 500 kr.

57:o) **Statens elektriska inspektion: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 160), vilket innebär en nedräkning av anslaget för nästa budgetår med 800 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 46 800 kr.

58:o) **Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 161), som innebär en uppräknings av anslaget med 1 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kr.

Djurgårdsnämnden

59:o) **Djurgårdsnämnden: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 59, s. 162 och 163) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för djurgårdsnämnden uppföra en befattning som byrådirektör i Ae 26, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för nämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59, dels ock till Djurgårdsnämnden: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 166 100 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 147 500 kr.

Djurgårdsnämnden har bl. a. hemställt, att anslaget höjes med 25 300 kr.

Beträffande den närmare innebörden av framställningen torde få hänvisas till propositionen (s. 162).

Departementschefen har, i anledning av nämndens förslag att dess kanslichef måtte erhålla extra ordinarie anställning såsom byråchef i Be 1 förordad, att en tjänst som byrådirektör i Ae 26 inrättas. Därvid förutsattes att innehavaren liksom hittills skall fungera som chef för nämndens kansli.

I övrigt har departementschefen endast ansett sig kunna tillstyrka automatiska löneökningar om sammanlagt 18 584 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått en inom andra kammaren av fru *Sandström* och herr *Wedén* väckt motion (II: 399), i vilken, såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen måtte besluta att förevarande anslag upptages med 141 300 kr. samt att Kungl. Maj:t bemyndigas i övrigt vidtaga de åtgärder, som i motionen föreslagits i samband med en däri förordad avveckling av nämnden.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionen.

Utskottet. Vid djurgårdsnämndens tillkomst år 1947 torde ett av de viktigaste motiven ha varit behovet av ett fristående, opartiskt organ för handhavandet av den fortsatta exploateringen av djurgårdsmarken i Stockholm. Särskilt avseende fästes vid att riksdagen skulle ha en omedel-

bar insyn och överblick i hithörande frågor och att nämnden fick den auktoritet som följer av att dess ledamöter är medlemmar av riksdagen.

Nämnden torde alltfört bedriva en markexploatering av icke obetydlig omfattning. Sedan Stockholms stads egna marktillgångar nästan helt förbrukats torde staten numera inneha de största exploateringsbara markområdena i innerstaden. Härigenom ha de nämnden åliggande avvägnings- och planeringsuppgifterna blivit alltmer viktiga och grannliga.

Av nämnda skäl och då utskottet inte funnit det utrett, att en avveckling av djurgårdsnämnden skulle leda till någon minskning av den totala statliga administrationsapparaten har utskottet icke ansett sig böra tillstyrka bifall till motionen II: 399, som syftar till en successiv avveckling av nämnden och ett överflyttande av dess arbetsuppgifter till byggnadsstyrelsen. Ett bifall till motionärernas yrkande skulle dessutom enligt utskottets uppfattning på ett ej önskvärt sätt föregripa statsmakternas prövning av vissa av statens byggnadsbesparingsutredning i ämnet framlagda förslag (SOU 1957:47), innebärande bl. a. att byggnadsstyrelsen skulle ombildas till ett affärsdrivande verk med uppgift att handha förvaltning, byggande och underhåll av statens fastigheter och markområden — med undantag dock för huvudsakligen försvarets fastigheter samt vissa driftbyggnader. Även djurgårdsnämndens verksamhet skulle därvid överföras till det nya ämbetsverket.

Under återopande av det anförda får utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 399, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckning för djurgårdsnämnden uppföra en befattning som byrådirektör i Ae 26;

b) godkänna följande avlöningsstat för djurgårdsnämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59.

Avlöningsstat

1. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	21 600
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	127 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	17 000
	Summa kr. 166 100

c) till *Djurgårdsnämnden*: *Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 166 100 kr.

60:o) **Djurgårdsnämnden: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 60, s. 163) föreslagit riksdagen att till Djurgårdsnämnden: Omkostnader för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 10 500 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 10 000 kr.

Djurgårdsnämnden har hemställt, att anslaget höjes med 1 000 kr.

Departementschefen har förordat en anslagshöjning med 500 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått den under föregående punkt anmälda motionen II: 399, i vad däri yrkats, att riksdagen måtte besluta att förevarande anslag anvisas med 7 400 kr.

Utskottet. Det i motionen II: 399 framförda yrkandet om en sänkning av förevarande anslag äger samband med motionärernas under föregående punkt redovisade förslag om en succesiv avveckling av *djurgårdsnämnden*, vilket förslag utskottet inte ansett sig kunna biträda. Med anledning härav och då utskottet inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 399, såvitt nu är i fråga, till *Djurgårdsnämnden*: *Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 10 500 kr.

Diverse

61:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61, s. 164) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 352 000 kr.

62:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 164) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 2 424 000 kr.

63:o) **Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63, s. 164 och 165), som innebär en med 10 000 kr. ökad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kr.

64:o) **Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65, s. 166 och 167), som innebär en automatisk uppräknig av anslaget med 5,8 mkr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 39 000 000 kr.

65:o) **Bidrag till televisionsverksamhetens driftkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 66, s. 167) föreslagit riksdagen att till Bidrag till televisionsverksamhetens driftkostnader för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 2 600 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 4 700 000 kr.

Departementschefen har, under hänvisning till vad han anfört under punkt 3, bilaga 27 till statsverkspropositionen, hemställt, att anslaget uppföres med 2 600 000 kr. för nästa budgetår.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft *dels* två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Mannerskantz m. fl.* (I: 287) och den andra inom andra kammaren av herr *Magnusson* i Borås *m. fl.* (II: 373), i vilka, såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag att till Bidrag till televisionsverksamhetens driftkostnader för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 2 600 000 kr.;

dels ock en inom andra kammaren av herr *Löfgren m. fl.* väckt motion (II: 301), vari likaledes yrkats avslag å Kungl. Maj:ts anslagsframställning.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionerna I: 287 och II: 301.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 3 i sitt utlåtande nr 9 vid innevarande års riksdag och med åberopande av att riksdagen numera fattat beslut i enlighet med vad utskottet däri förordat, tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Utskottet kan således inte biträda det i motionerna I: 287 och II: 373 samt II: 301 framställda förslaget, att riksdagen måtte avslå ifrågavarande medelsanvisning.

Utskottet hemställer följaktligen,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 287 och II: 373, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, samt motionen II: 301, till *Bidrag till televisionsverksamhetens driftkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 2 600 000 kr.

66:o) **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67, s. 168), som innebär en med 15 000 kr. förhöjd medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 115 000 kr.

67:o) **Geotekniska undersökningar i Götaälvdalen m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 68, s. 168—173) föreslagit riksdagen att till Geotekniska undersökningar i Götaälvdalen m. m. för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 150 000 kr.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län har — under hänvisning till en gemensam promemoria från statens geotekniska institut och Sveriges geologiska undersökning — hemställt att för fortsatta och utvidgade geotekniska och geologiska undersökningar i Götaälvdalen måtte för budgetåret 1958/59 anvisas 630 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

»Den geotekniska undersökning av markstabiliteten i Götaälvdalen, som Kungl. Maj:t efter riksdagens hörande (VI ht 1954 s. 98) genom beslut den 30 april 1954 uppdrog åt länsstyrelsen i Älvsborgs län att verkställa med anlåtande av statens geotekniska institut och Sveriges geologiska undersökning, har hittills bedrivits enligt det ursprungligen fastställda programmet. I december 1956 har institutet redovisat resultatet av den första, preliminära delen av undersökningen. Under detta anslag har för ett vart av budgetåren 1956/57 och 1957/58 anvisats 150 000 kr. för fullföljandet plan enligt av undersökningen i dess slutgiltiga etapp.

Det svårartade skred, som den 7 juni 1957 inträffade inom Göta fabriks-samhälle i älvdalen inom Älvsborgs län, utgör en allvarlig varning för labiliteten i jämvikten inom vissa delar av dalgången. På Kungl. Maj:ts uppdrag har geotekniska institutet och Sveriges geologiska undersökning därför tagit det hittillsvarande undersökningsprogrammet under omprövning. Institutet har därvid gemensamt förordat en utvidgning och intensifiering av detsamma i vissa avseenden. Bl. a. krävs en geologisk-geotekniskt inriktad grundforskning av egenskaper hos älvdalens lersediment och en undersökning av älvens eroderande och transporterande verksamhet. Vidare behövs utvidgade fält- och laboratoriearbeten i anslutning till bl. a. tätare borrhävningar av olika slag. I anledning härav har ämbetsverken för innevarande budgetår hemställt om ytterligare medel eller 335 000 kr., utöver redan anvisade 150 000 kr. För nästa budgetår äskar instituten sammanlagt 630 000 kr. för de fortsatta och utvidgade under-

sökningarna, varav 400 000 kr. för geotekniska och 230 000 kr. för geologiska undersökningar.

Båda instituten har under hand uppgett, att undersökningarna enligt det reviderade programmet preliminärt bör kunna slutföras under år 1961. Det sista budgetår, varunder medel behöver anvisas för detta ändamål, skulle alltså bli 1960/61. Man avser att avge preliminära rapporter om stabilitetsförhållandena allteftersom undersökningarna fortskrider.

Det torde vara uppenbart, att ifrågavarande undersökning är av stor betydelse för bedömandet av föreliggande rasrisker och de säkerhetsåtgärder, som behöver vidtagas, samt för ställningstaganden på längre sikt rörande lämplig planering och lokalisering inom älvdalsregionen. Resultaten av denna empirisk-vetenskapliga undersökning bör därför tjäna till vägledning för den särskilda kommitté, som i anledning av olyckan vid Göta tillsatts av Kungl. Maj:t. Vid sidan av den på något längre sikt inriktade forskningen rörande sambandet mellan lerornas sammansättning och hållfasthet är det särskilt viktigt att få besked om aktuella rasrörelser och erforderliga åtgärder i anledning därav.

Frågan om att intensifiera ifrågavarande undersökning har under angivna förhållanden bedömts så angelägen och brådskande, att Kungl. Maj:t, såsom tidigare nämnts, från anslaget till oförutsedda utgifter ställt begärda 335 000 kr. till institutens förfogande för täckande av merkostnaderna under innevarande budgetår för en vidgad undersökning av Götaälvdalen i enlighet med institutens förslag.

På min begäran har instituten verkställt en ungefärlig beräkning av den totala kostnaden för det utökade arbetsprogrammet och därvid kommit till en approximativ siffra av sammanlagt 2 155 000 kr. Detta innebär en mycket betydande utgiftsstegring i förhållande till det ursprungligen tänkta programmet, som hösten 1955 kostnadsberäknades till 410 000 kr. En viss begränsning av planerna torde böra ske. Verksamheten bör i fortsättningen avpassas inom en totalram av sammanlagt 1,7 milj. kr. Härav har t. o. m. innevarande budgetår 665 000 kr. ställts till förfogande. Av återstående ca 1 milj. kr. föreslår jag att för nästa budgetår anvisas 500 000 kr., varav 315 000 kr. för geotekniska och 185 000 kr. för geologiska undersökningar.»

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag innebär en omfattande utvidgning och intensifiering av de geotekniska och geologiska undersökningar som sedan en del år bedrivs i Götaälvdalen. Anledningen härtill är närmast det skred som föregående sommar inträffade vid Göta.

Utskottet finner, med hänsyn till den betydelse en grundlig geoteknisk och geologisk kartläggning har för det berörda området, Kungl. Maj:ts förslag vara väl avvägt såväl vad beträffar verksamhetens omfattning under

nästa budgetår som i fråga om den totala kostnadsramen. Utskottet hemställer följaktligen,

att riksdagen må till *Geotekniska undersökningar i Göta-älvdalen m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

68:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, s. 173), vilket innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 315 000 kr.

69:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70, s. 173), vilket innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kr.

Uppskjuten fråga

70:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande Kungl. Maj:ts under punkten 64 framlagda förslag om bidrag till statens järnvägar för förlust på icke lönsamma bandelar, vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 21 mars 1958

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Ohlon, Gustaf Andersson, Ivar Johansson, Birger Andersson, Thun, Pålsson, Bergman, Holmqvist, Rikard Svensson, Söderberg, Ragnar Bergh, Hesselbom, Jacobsson och Anders Johansson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Malmborg, Petterson i Degerfors, Thapper, fröken Elmén, herrar Rubbestad, Gustafsson i Stockholm, Widén, Nilsson i Göingegården, Andreasson, fru Wallin, herrar Löfroth, Lassinantti, Heckscher och Johansson i Norrköping.

Reservationer

1) vid *punkten 9* (Allmän översikt över beräkningen av väganslagen m. m.)

a) av herrar *Ivar Johansson, Pålsson, Ragnar Bergh, Jacobsson, Rubbestad, Widén, Nilsson* i Göingegården och *Löfroth*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka bifall till motionerna I: 222 och II: 273 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 27, som börjar med »I anledning av» och slutar med »360 mkr.», bort ha följande lydelse:

»I anledning av vad departementschefen sålunda föreslagit vill utskottet erinra om sitt uttalande vid fjolårets riksdag, att under de närmaste åren kontinuerliga höjningar borde ske av väginvesteringarna, varvid även i större utsträckning än som tidigare syntes ha skett dessas produktionsfrämjande natur borde beaktas. Utskottet finner det därför i och för sig tillfredsställande att en höjning av medelsomslutningen nu befunnits möjlig. Med hänsyn dock till de stora eftersläpningar som föreligga på förevarande område och då ett godtagande av departementschefens förslag beträffande kostnaderna för arbetena på Halmsjövägen skulle medföra ytterligare rubbningar i de av den ansvariga vägmyndigheten fastställda femårsplanerna kan utskottet icke acceptera förslaget i denna del. Utskottet förordar i stället i enlighet med det i motionerna I: 222 och II: 273 framförda yrkandet att medelsförbrukningen för 1959 fastställs till ett belopp av 343 mkr. Det i motionen II: 311 framlagda förslaget om en ytterligare höjning av ramen till 360 mkr. kan utskottet följaktligen icke biträda.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av departementschefens uttalande under förevarande punkt och motionen II: 311 samt med bifall till motionerna I: 222 och II: 273, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört.»

b) av herrar *Näsström, Birger Andersson, Bergman, Holmqvist* och *Gustafsson* i Stockholm, vilka ansett att det stycke i utskottets yttrande, som på s. 27 börjar med »I anslutning till» och på s. 28 slutar med »de kommande åren», bort ersättas med text av följande lydelse:

»I detta sammanhang vill utskottet också frambålla önskvärdheten av att en plan för det fortsatta vägbyggandet fastställs. Ett av statsmakterna antaget långtidsprogram för vägbyggandet skulle tjäna det dubbla syftet att utgöra underlag för näringslivets planerande och den allmänna samhällsplaneringen samtidigt som det skulle möjliggöra en ur såväl tekniska som ekonomiska synpunkter rationellt bedriven vägbyggnadsverksamhet. Utskottet är emellertid medvetet om att väginvesteringarnas storlek måste avvägas i förhållande till de övriga investeringsbehov som

föreligga eller som kunna uppkomma. Ej heller bortser utskottet från att jämkningar — närmast innebärande tidsförskjutningar åt ena eller andra hållet i de olika projektens realiserande — kunna behöva företagas med hänsyn till växlande statsfinansiella och allmänekonomiska förutsättningar.

I motionerna I: 222 och II: 273 har bl. a. yrkats att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att 1959 års riksdag föreläggas en översiktlig plan för vägbyggandet. Motionärerna synas därvid närmast ha åsyftat att ett sådant långtidsprogram för väginvesteringarna skulle fastställas, som i huvudsak bygger på förenämnda av delegationen för översiktlig vägplanering utarbetade »Vägplan för Sverige». Enligt vad utskottet erfarit är vägplanen f. n. föremål för remissbehandling och torde därför ännu inte kunna upptagas till prövning inom kommunikationsdepartementet. Utskottet finner det vidare böra ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa en dylik generalplan för vägbyggandet.»

2) vid *punkten 19* (Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvär m. m.) av herrar *Ohlon, Jacobsson, Anders Johansson, Malmborg*, fröken *Elmén*, herrar *Widén* och *Löfroth*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionen II: 219, såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Nettoutgiften under förevarande anslag uppgick under budgetåret 1956/57 enligt i statsverkspropositionen lämnad uppgift till 52 800 kr. Vid budgetårets utgång förelåg vidare en reservationsmedelsbehållning å 92 700 kr., varjämte för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 55 000 kr.

Utskottet finner med hänsyn till angivna förhållanden anslaget kunna upptagas med allenast ett formellt belopp å 100 kr. såsom i motionen II: 219 föreslagits. Med tillstyrkande av bifall i denna del till nämnda motion, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen II: 219, såvitt nu är i fråga, till *Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvär m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 100 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.»

3) vid *punkten 22* (Statens bilinspektion: Avlöningar)

a) av herrar *Ohlon, Ragnar Bergh, Hesselbom, Skoglund* i Doverstorp, fröken *Elmén*, herrar *Nilsson* i Göingegården, *Löfroth* och *Heckscher*, vilka ansett att

dels sista meningen i det stycke av utskottets yttrande på s. 47, som börjar med »Utskottet har» och slutar med »10 kr.», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Vidkommande åter det i samma motioner framförda yrkandet om en höjning av avgifterna för kompetensprov för körkort med 10 kronor vill utskottet erinra om att nämnda avgifter bibehållits oförändrade sedan 1948. Med hänsyn till den försämring av penningvärdet som därefter inträtt och de ökade krav som numera ställas på bilinspektionens tjänster tillstyrker utskottet bifall till motionerna i denna del.»

dels ock utskottets hemställan under II. bort ha följande lydelse:

»II. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 223 och II: 274, såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en höjning av avgiften för kompetensprov för körkort med 10 kr.»

b) av herr *Anders Johansson*

4) vid *punkten 34* (Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Avlöningar) av herrar *Jacobsson, Anders Johansson, Malmborg*, fröken *Elmén*, herrar *Widén* och *Löfroth*, vilka ansett

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 61, som börjar med »I motionen II: 219» och slutar med »motionärernas förslag», bort ha följande lydelse:

»I motionen II: 219 har, såvitt nu är i fråga, yrkats att antalet tjänster som teleprinterbiträden för nästa budgetår skall utökas med en i stället för av departementschefen förordade tre. Utskottet, som icke kan finna tillräckliga skäl för en så kraftig personalökning som den av departementschefen föreslagna, finner sig med hänsyn till önskvärdheten att icke onödigtvis utvidga institutets organisation under nu pågående organisationsutredning, böra tillstyrka motionärernas förslag, vilket innebär en med 22 500 kr. minskad utgiftsökning.»

dels ock utskottets hemställan under I. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen II: 219, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	876 600
2. Arvoden till sakkunniga	18 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 930 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	417 400

Summa kr. 3 243 700

b) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 243 700 kr.;

5) vid *punkten 44* (Byggnadsstyrelsen: Avlöningar) av herrar *Ohlon, Jacobsson, Anders Johansson, Malmborg*, fröken *Elmén*, herrar *Widén* och *Löfroth*, vilka ansett

dels att det stycke i utskottets yttrande, som på s. 68 börjar med »Icke heller» och på s. 69 slutar med »förslag i ämnet», bort ha följande lydelse:

»Det i motionen II: 219 framställda förslaget, som syftar till att den av departementschefen förordade amanuensstjänsten å intendentsbyråns hyresavdelning icke skall inrättas, finner sig utskottet böra biträda, då de hyresmål som befattningshavaren avsetts för torde vara av övergående natur och då målens beskaffenhet icke synes vara av så komplicerad art att en särskild befattningshavare fordras för deras handläggning. Utskottet vill i sammanhanget erinra om att hyresnämnderna ex officio prövar grundhyrans skälighet i nyuppförda hus och även i övrigt av egen drift äro verksamma för införskaffande av erforderlig utredning i hyresregleringsmål. Med hänsyn till utskottets ståndpunkt torde anslaget ej uppräknas med 20 643 kr.»

dels ock att utskottets hemställan under I. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen II: 219, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1958 förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 343 700
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 642 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	475 000
	<hr/>
	Säger kr. 3 462 800

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	74 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	103 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	28 300
	<hr/>
	Säger kr. 205 600
	<hr/>
	Summa kr. 3 668 400

c) till *Byggnadsstyrelsen: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 3 668 400 kr. ;»

6) vid *punkten 49* (Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden) av herrar *Ohlon, Jacobsson, Anders Johansson, Malmborg*, fröken *Elmén*, herrar *Widén* och *Löfroth*, vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Då ersättningsreglerna enligt den s. k. strandlagen kunna sägas vara ganska restriktiva, varom bl. a. den ringa anslagsbelastningen under det gångna budgetåret bär vittne, finner utskottet Kungl. Maj:ts beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår vara tilltagen betydligt i överkant. Utskottet anser det i stället sannolikt, att den föreslagna medelsanvisningen, såsom föreslagits i motionen II: 312, kan minskas med 40 000 kr. och hemställer följaktligen,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionen II: 312, till *Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kr.»

7) vid *punkten 65* (Bidrag till televisionsverksamhetens driftkostnader) av herrar *Ragnar Bergh, Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och *Heckscher*.